

PLAN WDRAŻANIA CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH GMINY DĘBICA AKTUALIZACJA

wypracowany w ramach projektu
pn. „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica
- nowa jakość życia mieszkańców”

Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla
rynku pracy, gospodarki i edukacji,
Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych
świadczonych w środowisku lokalnym

Spis treści

Wstęp.....	3
Rozdział I Założenia wdrażania Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.....	6
1.1. Wniosek o dofinansowanie projektu „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców”	6
1.2. Plan wdrażania.....	7
1.3. Monitoring przebiegu testowania.....	7
1.4. Aktualizacja Planu Wdrażania CUS Gminy Dębica.....	9
Rozdział II Realizacja Planu Wdrażania Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica	10
2.1. Organizacja i zarządzanie Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.....	10
2.2. Kadra Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica oraz plan podnoszenia kwalifikacji i nabycia umiejętności przez zespół wdrażający CUS.....	15
2.3. Cele Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica oraz ich realizacja.....	19
2.3.1. Usługi społeczne realizowane w ramach projektu „Centrum Usług społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców”	23
2.3.2. Pozostałe usługi realizowane w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.....	32
2.3.3. Działania wspierające osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.....	34
2.4. Sposoby promocji i informacji na temat działania CUS Gminy Dębica.....	38
2.5 Plan finansowy.....	40
Rozdział III Wyniki monitoringu	41
3.1. Zakres badań monitorujących.....	41
3.2. Działalność CUS Gminy Dębica w opinii badanych odbiorców usług społecznych.....	43
3.3. Propozycje dotyczące poszerzenia zakresu działalności CUS Gminy Dębica.	46
Rozdział IV Wnioski aktualizacji Planu Wdrażania.....	47
Spis tabel i wykresów.....	49
Aneks	50
Załącznik 1 Raport z monitoringu przebiegu testowania - ocena skuteczności i efektywności funkcjonowania CUS Gminy Dębica - wnioski z realizacji planu wdrażania CUS.....	50

Wstęp

Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica jest jednostką organizacyjną Gminy Dębica działającą na podstawie Statutu, przyjętego Uchwałą Rady Gminy Dębica nr XXXVIII/408/2021 z dnia 3 grudnia 2021 roku oraz regulaminu organizacyjnego, utworzoną w celu realizacji zadań Gminy Dębica w zakresie zadań własnych i zleconych w obszarze polityki społecznej. Powodem powstania CUS, który rozpoczął swoją działalność 1 stycznia 2022 roku, jest troska, by sprostać wyzwaniom współczesnego społeczeństwa i wykorzystać szansę na rozwój polityki społecznej w Gminie Dębica, a szczególnie na rozwój nowych oraz podniesienie jakości dotychczas świadczonych usług.

CUS powstał z przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Dębicy w trakcie realizowanego od października 2021 roku, przez Gminę Dębica Projektu pt.: „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców” nr POWR.02.08.00-00-0087/20 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Celem głównym projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców Gminy Dębica dzięki powołaniu Centrum, które w sposób skoordynowany i spersonalizowany oferować będzie usługi społeczne adresowane do ogółu mieszkańców, adekwatnie do ich potrzeb. Realizacja celu głównego projektu przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego PO WER, tj. zwiększenia dostępu do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej, poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia za pomocą usług, których mieszkańcy gminy potrzebują. Integracja usług społecznych, rozproszonych obecnie w różnych podsystemach, umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie lokalnej infrastruktury usługowej i tym samym skuteczniejsze zaspokajanie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oferowanych w odpowiednio sprofilowanych pakietach usług, świadczonych przez różnych usługodawców i dostarczanych w zindywidualizowanej formule.

W wyniku przekształcenia powstała placówka łącząca dotychczasowe zadania ośrodka pomocy społecznej oraz nowe polegające na świadczeniu szerokiej palety usług społecznych dostępnych dla ogółu mieszkańców oraz pobudzająca oddolną aktywności społeczną i obywatelską mieszkańców. Przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Dębica było przedsięwzięciem unikatowym. Podjęto próbę wypracowania i wdrożenia usystematyzowanego,

zintegrowanego i partycypacyjnego podejścia do świadczenia usług społecznych. W zamierzeniach ma się przyczynić do zniwelowania dysproporcji w poziomie świadczenia usług społecznych w tym zdrowotnych. Poprawa poziomu świadczonych usług, to również znaczący wzrost uczestnictwa mieszkańców gminy Dębica w decydowaniu o kierunkach jego rozwoju oraz ożywienie i rozprzestrzenianie procesów rozwojowych w gminie. Testowanie modelu CUS przyczynia się do procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, związanego z odchodzeniem od wsparcia instytucjonalnego na rzecz usług świadczonych w społeczności lokalnej - środowisku rodzinnym, opartych w przeważającej mierze na profilaktyce, z uproszczeniem procedur i niwelowaniem ograniczeń oraz na tworzeniu pomocy sąsiedzkiej i wsparciu lokalnych środowisk.

Harmonogram wdrożenia modelu Centrum Usług Społecznych i sposób realizacji zadań został uwzględniony w dwóch dokumentach: wniosku o dofinansowanie i Planie wdrażania CUS. Pierwszy z dokumentów opisywał m.in.: główny cel projektu, natomiast Plan Wdrażania CUS jako dokument o charakterze zarządzania strategicznego, wyznacza cele, sposoby, metody i planowane działania do stopniowego wdrażania wszystkich elementów przewidzianych w ramach testowania modelu. Porządkuje założenia i rozwiązania, zastosowane w Modelu CUS. Zawiera propozycję narzędzi, ułatwiających pracę zespołu tj. listę usług społecznych, tworzenie indywidualnych planów usług społecznych oraz zasady ich monitorowania.

PW CUS wypracowany został na okres od stycznia 2022 r. do listopada 2023 r. na podstawie przeprowadzonej w 2021 roku przez firmę Lokalne Badania Społeczne w Warszawie diagnozy potrzeb mieszkańców i potencjału usługowego wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych w Gminie Dębica. Diagnoza pozwoliła na: wskazanie i opisanie potrzeb uzasadniających realizację Programu Usług Społecznych w Gminie Dębica oraz określenie przewidywanej liczby osób objętych Programem, wyłonienie usług społecznych oferowanych w ramach Programu, określenie warunków i trybu kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych oraz ustalanie podstawowych zasad realizacji usług. Badania pozwoliły także na zdiagnozowanie jakości życia mieszkańców, w tym deficytów i możliwości rozwoju, oceniony został również stan usług dostępnych w Gminie. W raporcie z przeprowadzonych badań wskazano priorytety w zakresie rozwoju usług społecznych oraz obszary wymagające zintensyfikowanego wsparcia usługowego.

W związku z prowadzoną analizą wniosków z monitoringu przebiegu testowania świadczonych usług społecznych PW CUS został poddany ewaluacji w celu sprawdzenia stopnia realizacji i efektywności. Analiza polegała na:

- badaniach ilościowych (odnoszących się do tzw. twardych danych), czyli liczby osób korzystających z usług społecznych, liczby usług społecznych określonych w katalogu usług, liczby zrealizowanych usług, liczby podmiotów realizujących usługi społeczne, liczby partnerstw związanych z realizacją Programu Usług Społecznych, liczby indywidualnych planów usług społecznych oraz liczby działań wspierających;
- badaniach jakościowych (w tym znaczeniu, że opartych na opiniach uzyskanych w ramach badań z wykorzystaniem indywidualnych wywiadów kwestionariuszowych, a jednocześnie analizowanych w sposób ilościowy – na podstawie pytań zamkniętych – oraz jakościowy – pytania otwarte i półotwarte), czyli poziomu zadowolenia odbiorców usług, opinii na temat terminowości wykonanych usług, kompetencji osób realizujących te usługi, dostępności usług w zakresie odpowiadającym potrzebom mieszkańców oraz czytelności i dostosowania procedur udzielania usług.

Końcowym etapem prowadzonej analizy przebiegu testowania świadczonych usług społecznych było opracowanie wniosków z badań oraz aktualizacja PW CUS.

Rozdział I

Założenia wdrażania Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica

1.1. Wniosek o dofinansowanie projektu „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców”

Realizowany w Gminie Dębica projekt pt.: „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców” nr POWR.02.08.00-00-0057/20 współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, zdefiniował następująco cel główny projektu: „zwiększenie dostępności usług społecznych na terenie gminy wiejskiej Dębica przez przeprowadzenie pilotażowego wdrożenia Centrum Usług Społecznych (CUS), który skoordynuje i spersonalizuje ofertę dostępną dla ogółu mieszkańców gminy”.

Założono, że CUS będzie funkcjonował w oparciu o zdiagnozowane potrzeby oraz potencjał wspólnoty samorządowej, realizował usługi własne, część usług zlecał do realizacji NGO. Dzięki przekształceniu nastąpi zwiększenie katalogu oferty i dostępności dla mieszkańców zintegrowanych usług społecznych. Realizowane usługi będą świadczone w formie zdeinstytucjonalizowanej, stacjonarnej, mobilnej, zdalnej i zindywidualizowanej. Realizacja celu głównego miała nastąpić poprzez: prowadzenie rozeznania oraz opracowywanie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty w zakresie usług społecznych; realizowanie programu usług społecznych; podejmowanie działań na rzecz integracji i wspierania rozwoju wspólnoty lokalnej; opracowywanie standardów jakości usług oraz ich wdrażanie.

W ramach projektu zaplanowano realizację czterech Kamieni Milowych:

Kamień Milowy 1 - Wypracowanie dokumentu pn. Plan Wdrażania CUS na podstawie diagnozy potrzeb społeczności lokalnej Gminy Dębica i obecnego stanu świadczenia usług społecznych oraz zasobów potencjalnych partnerów, w zakresie realizacji usług społecznych. Plan będzie zawierał m.in. planowany katalog usług społecznych do wdrożenia w ramach pilotażu.

Kamień Milowy 2 - Realizacja Planu Wdrażania CUS i świadczenie usług społecznych z uwzględnieniem usług świadczonych w środowisku lokalnym.

Kamień Milowy 3 - Aktualizacja planu wdrażania CUS.

Kamień Milowy 4 - Przegląd działań realizowanych w projekcie

1.2. Plan wdrażania

Plan wdrażania Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica odnosi się do merytorycznych działań związanych z wdrożeniem modelu w określonych ramach czasowych. Realizacja programu wdrażania CUS określona w „Planie Wdrażania CUS” oparta była o zakresy związane z:

1. wdrożeniem nowego sposobu zarządzania CUS,
2. określeniem misji CUS oraz przygotowania kadry CUS do realizacji zadań CUS w oparciu o plan podnoszenia kwalifikacji i nabycia umiejętności przez zespół wdrażający, stwarzanie warunków do doskonalenia zawodowego i opracowanie planu doskonalenia zawodowego w ramach realizacji 2 Kamienia Milowego;
3. opracowania planu promocji i upowszechniania informacji o działaniach CUS (wykorzystanie form i metod działań promocyjnych – wykorzystanie wskazanych w dokumencie Plan Wdrażania CUS form i metod promocji oraz działań w przestrzeni publicznej,
4. opracowanie planu realizacji usług społecznych w oparciu o potrzeby społeczności lokalnej wynikające z diagnozy społecznej z uwzględnieniem wykazu nowych usług społecznych oraz realizacji OSL
5. określeniem zasad współpracy między jednostkami zajmującymi się świadczeniem usług społecznych. Istotnym elementem w realizacji wdrożenia było również, zawarte w Planie, wskazanie działań i wskaźników pozwalających na osiągnięcie celów statutowych CUS, określenie harmonogramu działań w Kamieniu Milowym Nr 2 planu i sposobu monitorowania usług świadczonych w ramach CUS.

1.3. Monitoring przebiegu testowania

Realizację działań opisanych w Planie Wdrażania CUS Gminy Dębica monitorował Zespół Projektowy składający się z koordynatora Projektu, asystenta koordynatora projektu, głównego księgowego projektu, pracowników socjalnych, przedstawiciela Gminy Dębica. Zespół ten dokonywał analizy działań podejmowanych w ramach CUS zarówno poprzez analizę dokumentów jak i spotkania z osobami zaangażowanymi w wdrażanie zmian – pracownikami CUS, organizatorem usług społecznych, organizatorem pomocy społecznej, organizatorem społeczności lokalnej, koordynatorami indywidualnych planów usług społecznych, lokalnymi liderami. Jego prace zakończyły się przygotowaniem „Raportu z monitoringu przebiegu testowania – ocena skuteczności

i efektywności funkcjonowania Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica – wnioski z realizacji planu wdrażania w CUS.

Dokument ten miał na celu: prezentację wniosków z realizacji „Planu Wdrażania CUS Gminy Dębica”, przedstawienie oceny skuteczności i efektywności funkcjonowania CUS, ocenę adekwatności organizacji i procedur CUS, konieczności podniesienia kompetencji kadr, stopnia zabezpieczenia usług realizowanych w CUS i ich odniesienia do potrzeb mieszkańców. W raporcie zostały sformułowane następujące wnioski:

„Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica w okresie objętym raportem:

1. zbudowało szeroki przedział usług dostępnych dla mieszkańców i oferowało spersonalizowane Indywidualnych Plany Usług Społecznych pozwalających w sposób kompleksowy odpowiadać na potrzeby mieszkańców gminy,
2. prowadziło działania aktywizacyjne i wzmacniające potencjał wspólnoty samorządowej w zakresie wsparcia społecznego w postaci działań wolontaryjnych, samopomocowych i sąsiedzkich,
3. stworzyło zintegrowany lokalny system usługowy, umożliwiający uzyskanie dostępu do usług społecznych z różnych obszarów, w kontakcie z jedną instytucją,
4. pracowało nad uzyskaniem właściwych relacji między działaniami selektywnymi w ramach pomocy społecznej, a działaniami powszechnymi adresowanymi do ogółu mieszkańców,
5. podejmowało działania wspierające osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

(...)budowanie nowej oferty pomocowej, jest procesem ciągłym i zakłada objęcie wsparciem zarówno osób, które korzystały z usług pomocy społecznej jak i tych, które dotychczas tego wsparcia nie wymagały lub z niego nie korzystały. Nowe usługi mają charakter powszechny a ich realizatorami są podmioty zewnętrzne działające na różnych obszarach – ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kultury. Przyjęte rozwiązanie w nowatorski i nie spotykany dotychczas sposób udowadniają, że rozwój społeczności lokalnych może być realizowany skutecznie poprzez metodyczne uruchamianie jej potencjału i zasobów oraz zdolności do samoorganizacji. Przekształcenie GOPS w Dębicy w CUS Gminy Dębica nie tylko było więc zasadne z uwagi na poszerzenie zakresu działalności pomocowej oraz integracyjnej, ale zdecydowanie okazało się też przedsięwzięciem, które osiągnęło bardzo dobre rezultaty.”

1.4. Aktualizacja Planu Wdrażania CUS Gminy Dębica

Proces przekształcenia i testowania oparty o działania zaplanowane w ramach Planu Wdrażania Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica, podlegał monitorowaniu, sprawozdawczości i kontroli.

W celu optymalnego dopasowania katalogu usług społecznych świadczonych przez CUS Gminy Dębica do istniejących oczekiwań mieszkańców Gminy oraz prowadzenia efektywnych działań przekształceniowych prowadzone były zabiegi monitorujące bieżącą działalność CUS oraz obserwacje faktycznego zainteresowania i popytu na świadczone usługi, a w okresie od sierpnia do września 2023 r. zrealizowano część badawczą wspomnianego monitoringu.

W oparciu o zmiany wdrażane w trakcie trwania projektu (od momentu przekształcenia) oraz monitoring i wnioski z realizacji Planu Wdrażania i funkcjonowania Centrum powstała aktualizacja dokumentu opisująca stan faktyczny nowej jednostki w obszarze organizacji, kadry, celów statutowych i promocji oraz wskaźniki ich realizacji. Aktualizacja ww. dokumentu ma na celu zarówno podsumowanie dotychczasowych działań jak i określenie wniosków na dalszą realizację usług społecznych w gminie Dębica.

Rozdział II

Realizacja Planu Wdrażania Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica

2.1. Organizacja i zarządzanie Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.

Zgodnie z założeniami „Planu wdrażania CUS” niezwykle istotnym elementem mającym wpływ na sposób i jakość realizacji zadań było dokonanie na nowo ich podziału oraz przygotowanie dotychczasowej oraz nowej kadry do ich realizacji i współdziałania w osiąganiu wyznaczonych celów.

Zarządzanie Centrum Usług Społecznych jest procesem, który można określić stylem zarządzania managerskiego jednostką organizacyjną na poziomie gminy i polega na odpowiednim koordynowaniu i wykorzystywaniu zasobów ludzkich, finansowych i informacyjnych do osiągania celów statutowych.

Sposób Zarządzania CUS jest oparty na następujących elementach:

1. zgodność z ustawą o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. zapewnienie struktury organizacyjnej dostosowanej do nowych zadań związanych z utworzeniem CUS ;
3. stworzenie procedur i sieci komunikacji wewnętrznej w procesie zarządzania.

Zarządzanie CUS obejmuje zarządzanie procesem zmiany społecznej i zarządzanie usługami społecznymi (realizowanymi przez CUS oraz partnerów /kooperantów).

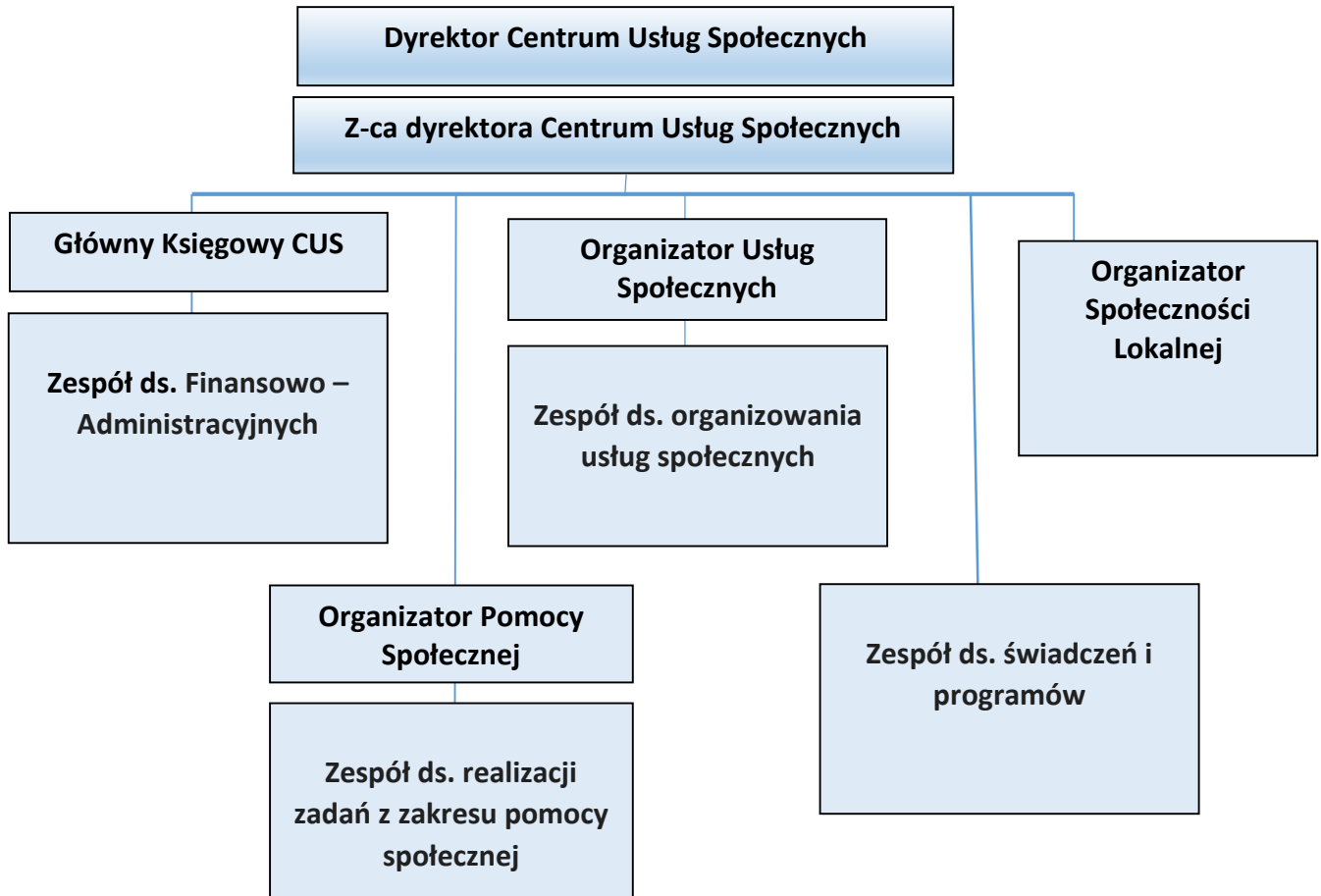
W ramach struktury organizacyjnej CUS wyodrębnia się:

- 1) Stanowisko Dyrektora CUS;
- 2) Stanowisko Zastępcy Dyrektora CUS;
- 3) Stanowisko Głównego Księgowego;
- 4) Zespół ds. Finansowo – Administracyjnych;
- 5) Zespół ds. organizowania usług społecznych, w tym:
 - a. Stanowisko Organizatora Usług Społecznych/Dyrektor CUS
 - b. Stanowiska Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych;
- 6) Stanowisko Organizatora Społeczności Lokalnej;
- 7) Zespół ds. realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym:
 - a. Stanowisko Organizatora Pomocy Społecznej
 - b. Stanowiska specjalistów z zakresu pracy socjalnej, pracy z rodziną oraz innych specjalistów realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, w tym w zakresie integracji społecznej;

8) Zespół ds. obsługi świadczeń i programów.

Schemat organizacyjny Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica

Wykres 1 Schemat organizacyjny Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica, opracowanie własne

Działalnością Centrum Usług Społecznych kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Dyrektor, który realizuje zadania określone w art. 24 ust 2 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Dyrektor CUS pełni jednocześnie funkcję Organizatora Usług Społecznych. W ramach struktury organizacyjnej zostało wydzielone stanowisko Zastępcy Dyrektora CUS, jako osoby wspierającej całościowy proces zarządzania jednostką organizacyjną.

ZAKRES ZADAŃ DYREKTORA CUS :

1. Kierowanie pracami CUS i reprezentowanie CUS na zewnątrz;
2. Zatwierdzanie opracowywanych przez organizatora usług społecznych standardów jakości usług społecznych;

3. Zatwierdzanie indywidualnych planów usług społecznych i ich aktualizacji.
4. Opracowywanie rocznego planu działalności CUS;
5. Opracowywanie sprawozdania z działalności CUS za poprzedni rok kalendarzowy;
6. Sprawowanie zarządu mieniem CUS;
7. Prowadzenie gospodarki finansowej CUS;
8. Wykonywanie uprawnień pracodawcy wobec pracowników CUS;
9. Wydawanie decyzji administracyjnych w zakresie zadań zleconych i zadań własnych gminy zgodnie z upoważnieniem udzielonym przez Wójta;
10. Składanie corocznie Radzie Gminy, sprawozdania z działalności CUS za poprzedni rok kalendarzowy oraz przedstawianie wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i pomocy społecznej.
11. Wykonywanie zarządzeń Wójta i uchwał Rady Gminy przekazanych do realizacji.

12. Dyrektor CUS jednocześnie wykonuje zadania Organizatora Usług Społecznych (zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych) w tym realizuje w szczególności zadania w zakresie:

- Organizowania usług społecznych realizowanych przez centrum;
- Prowadzenia na bieżąco rozeznania:
 - a) potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych,
 - b) potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie organizowania usług społecznych;
- Podejmowania działań w celu rozwijania oraz koordynacji lokalnego systemu usług społecznych, w tym nawiązywanie współpracy z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osobami fizycznymi i prawnymi, wykonującymi usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, na obszarze działania centrum;
- Opracowywania standardów jakości usług społecznych określonych w programie usług społecznych, w przypadku braku określenia tych standardów w obowiązujących przepisach.

ZAKRES ZADAŃ ZASTĘPCY DYREKTORA CUS

1. W przypadku nieobecności Dyrektora realizacja wszystkich zadań wskazanych wyżej.

2. Sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad realizacją zadań przez:
 - a) Stanowisko Organizatora Społeczności Lokalnej;
 - b) Zespół ds. realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej;
 - c) Zespół ds. obsługi świadczeń i programów;
3. Współpraca przy realizacji zadań statutowych CUS z wszystkimi zatrudnionymi pracownikami.
4. Koordynacja współpracy instytucjonalnej i międzysektorowej w obszarze polityki społecznej na poziomie lokalnym.
5. Inicjowanie i realizacja innowacyjnych form wsparcia podstawowej działalności CUS w tym w szczególności: projekty samodzielne, partnerskie, programy osłonowe MRIPS oraz inne pochodzące ze źródeł zewnętrznych w tym środków UE.

Struktura organizacyjna Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica dostosowana jest do realizacji zadań własnych i zleconych z zakresu administracji rządowej oraz innych na podstawie zawartych umów, porozumień, projektów a także programów resortowych i osłonowych Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

Dokumentem zawierającym formułę organizacyjno-prawną CUS Gminy Dębica jest Statut Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica, ponadto dokumentami formalizującymi Centrum są: Regulaminy i Zarządzenia, Instrukcje oraz Procedury tj.:

1. Regulamin Organizacyjny Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
2. Regulamin Wynagradzania Pracowników w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
3. Dokumentacja przyjętych zasad (polityka) rachunkowości w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica
4. Dokumentacja przyjętych zasad (polityka) rachunkowości w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica do realizacji projektu „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców” finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój; Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
5. Instrukcja obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów finansowo-księgowych w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.

6. Instrukcja postępowania z dokumentacją w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym promocji, archiwizacji dokumentów i ścieżki audytu.
7. Polityka Przetwarzania Danych Osobowych w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
8. Kodeks Etyki Pracowników Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
9. Regulamin przeprowadzania okresowych ocen pracowników socjalnych zatrudnionych w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
10. Instrukcja Kancelaryjna w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
11. Instrukcja Inwentaryzacyjna w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
12. Regulamin wyboru przedstawicieli pracowników w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
13. Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
14. Regulamin Pracy Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
15. Procedura przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
16. Plan finansowy Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
17. Regulamin wydatkowania środków finansowych o wartości nieprzekraczającej kwoty, o której mowa art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 11 września 2019r. Prawo zamówień publicznych w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.
18. Regulamin rekrutacji i uczestnictwa w projekcie „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców” Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój; realizowany w ramach Osi priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.
19. Regulamin realizacji Gminnego Programu Ochronowego „Bezpieczny Senior 65+” w ramach programu Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022 w Gminie Dębica.
20. Zarządzenie w sprawie zmiany w regulaminie Rekrutacji i uczestnictwa w projekcie „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców”
21. Regulamin organizacyjny Dziennego Domu Senior+ w Kochanówce.

Powyższe dokumenty regulują m.in. zasady działania polityki personalnej oraz informują o sposobie organizacji pracy i wynagradzania. Utworzenie tych regulacji niesie z sobą wiele korzyści, m.in. pozytywnie wpływa na przejrzystość oczekiwań pracodawcy wobec pracowników, poprawia przepływ informacji oraz porządkuje zasady funkcjonowania całej instytucji. Dokumentacja

uwzględnia specyfikę organizacji oraz jest dostosowana do jej warunków i potrzeb. Dokumentem określającym działania lokalnej polityki społecznej Gminy Dębica jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2031 dla Gminy Dębica gdzie uwypuklona została misja Gminy Dębica czyli ***zapewnienie równych szans rozwoju swoim mieszkańcom, przeciwdziałanie marginalizacji najsłabszych grup społecznych przy wykorzystaniu aktywności i współpracy organizacji, instytucji i całej społeczności lokalnej.***

Natomiast dokumentami o charakterze prawa miejscowego są: Program Usług Społecznych ważny do listopada 2023 r., Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Dębica na lata 2021-2025, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025. Natomiast Plan Działalności Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica jest dokumentem definiującym zadania w procesie zarządzania CUS, przygotowanym przez Dyrektora CUS Gminy Dębica, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Wnioski:

Opracowane w okresie przekształceniowym dokumenty w analizowanym zakresie nie wymagają korekty.

2.2. Kadra Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica oraz plan podnoszenia kwalifikacji i nabycia umiejętności przez zespół wdrażający CUS.

Zasobem umożliwiającym realizację zadań jest kadra Centrum Usług Społecznych. Jest to zespół wykwalifikowanych i przygotowanych merytorycznie pracowników, spełniających określone prawem wymogi, posiadających odpowiednie kwalifikacje, kompetencje i umiejętności. W Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica zatrudnionych jest 34 pracowników (w przeliczeniu na etaty 32) tj: Dyrektor CUS Gminy Dębica/ Organizator Usług Społecznych, z-ca dyrektora CUS Gminy Dębica, Główny Księgowy CUS, Organizator Społeczności Lokalnej, Zespół ds. organizowania usług społecznych – 2,5 etatu, Zespół ds. realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej - 8,75 etatu, Zespół ds. świadczeń i programów – 13,5 etatu, Zespół ds. Finansowo – Administracyjnych – 3,25 etatu. Dodatkowo CUS zatrudnia specjalistów do aktywizacji seniorów w Dziennym Domu Senior+ w Kochanówce na podstawie umów zlecenie (5 instruktorów i rehabilitant)

Zmiana GOPS w CUS to działanie ewolucyjne nie tylko w strukturze funkcjonowania instytucji, ale także w postawie i zachowaniu samych pracowników. Sprostanie nowym wyzwaniom wymaga pełnego zrozumienia i identyfikacji z ideą CUS, otwarcia na współpracę z instytucjami i partnerami społecznymi. Dla rozwoju i świadczenia usług społecznych dla mieszkańców gminy kluczowe znaczenie mają kwalifikacje, wiedza i umiejętności pracowników zatrudnionych w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica. Dodatkowo w ostatnich latach można obserwować wzrost liczby i jakości realizowanych przez pomoc społeczną zadań, co wiąże się z koniecznością stałego doskonalenia zawodowego, poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności. Rosnące wymagania w stosunku do pracowników socjalnych, jak i pracowników obsługi administracyjno– finansowej oraz zespołu do spraw świadczeń i programów owocują corocznym wzrostem poziomu wykształcenia kadry. Zdecydowana większość pracowników CUS Gminy Dębica legitymuje się wykształceniem wyższym – 28 osób (82,35%). W ramach organizowania procesu doskonalenia zawodowego pracownicy CUS korzystać mogli z różnorodnych form wsparcia i rozwoju zawodowego stosowanych w sposób systematyczny i ciągły poprzez: coaching, konsultacje w zespole pracowniczym, zewnętrzne szkolenia i warsztaty, konsultacje pracowników mających szczególne, specjalistyczne kompetencje, konsultacje specjalistów (psychologów, prawników i innych), wizyt studyjnych, konferencji, seminariów, kursów specjalistycznych, konferencji.

W pierwszym etapie przekształcenia pracownicy CUS Gminy Dębica mieli trudności w odnalezieniu się w nowych realiach, nawiązywaniu pogłębionych relacji dlatego też duży nacisk został położony na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji. Wszechstronność i profesjonalizm oraz dobra kondycja psychofizyczna pracowników CUS wymagała i nadal wymaga systematycznych szkoleń, warsztatów i specjalistycznych kursów. Rozwój kadry traktowany jako inwestycja w kapitał ludzki i społeczny prowadzony jest od 2021 r. Doskonalenie pracowników obejmuje:

1. podnoszenie kompetencji miękkich i nabywanie nowych umiejętności,
2. podnoszenie kwalifikacji,
3. rozwój warsztatu pracy zespołów pracowniczych,
4. rozwój w zakresie współdziałania pracowników CUS z zewnętrznymi kooperantami, realizującymi usługi społeczne.

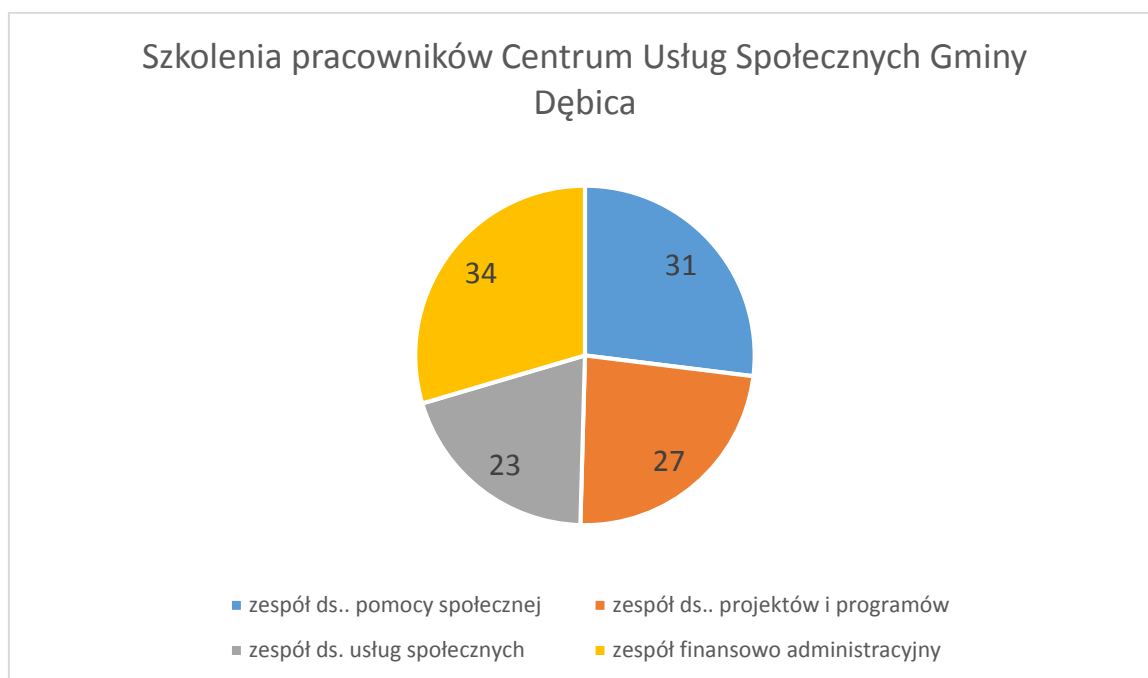
Analiza potrzeb szkoleniowych dokonywana jest na bieżąco. Plan podnoszenia kwalifikacji i umiejętności dostosowywany jest do rzeczywistych potrzeb w tym zakresie i do możliwości

finansowych Centrum. W okresie przekształcenia oraz wdrażania CUS pracownicy uczestniczyli w następujących szkoleniach:

1. Obsługa i realizacja projektu z Europejskich Funduszy Społecznych - 19.10.2021, z-ca dyrektora, główny księgowy, księgowy projektu, KIPUS;
2. I Kongres Centrów Usług Społecznych - dyrektor, z-ca dyrektora, OSL;
3. Motywacja i motywowanie - warsztat rozwojowy" - 24.11.2021, z-ca dyrektora, OSL, KIPUS;
4. Wdrażanie modelu usług społecznych w szczególności programowania usług społecznych świadczonych dla mieszkańców gminy Dębica - 22.12.2021 – z-ca dyrektora, OSL, KIPUS;
5. Szkolenie z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych - dyrektor, z-ca dyrektora
6. Szkolenie z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych – KIPUS;
7. Szkolenie z zakresu organizacji społeczności lokalnej – OSL;
8. Obowiązkowe sprawozdania z zamówień publicznych do 130 000 zł;
9. Koordynator ds. Współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, 13-19.01.2022 - z-ca dyrektora, OSL, KIPUS;
10. Specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej;
11. Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym i podmiotom ekonomii społecznej, 13-14-06.2022, z-ca dyrektora, OSL, KIPUS;
12. Aspekty społeczne w zamówieniach publicznych, w tym także poniżej 130 tys. zł, 9-10.06.2022
13. II Kongres Centrów Usług Społecznych, 21-22.06.2022 - dyrektor, z-ca dyrektora;
14. Społeczna odpowiedzialność administracji publicznej - 6-7.09.2022 - z-ca dyrektora, OSL, KIPUS;
15. Wioski tematyczne szansą na rozwój ekonomii społecznej - 20-21.09.2022 - w ramach projektu pozakonkursowego "Koordynacja sektora ekonomii społecznej w województwie podkarpackim w latach 2020-2022" - z-ca dyrektora, OSL, KIPUS;
16. Opiekun osoby starszej i/lub niepełnosprawnej - 14-15.06.2022, opiekunki realizujące usługę asystencko – wspierającą;
17. Szkolenia stacjonarne dla pracowników Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica – „Skuteczna komunikacja”, „Zarządzanie sobą w stresie”, „Efektywne zarządzanie czasem”, listopad 2022 r, 30 pracowników CUS;
18. Zamówienia publiczne do 130 tys. zł- zasady, regulacje, regulaminy, nieprawidłowości. Sprawozdanie z udzielonych zamówień do 130 tys. zł., 20.01.2023;

19. Zasady udzielania zamówień publicznych w projektach unijnych na nowy okres programowania 2021-2027, 25.01.2023,
20. Zamówienia publiczne w pomocy społecznej - wybrane zagadnienia, 30.01.2023,
21. Coaching rozwojowy – OSL, KIPUS, pracownicy socjalni;
22. Executive Master of Business Administration - z-ca dyrektora, główny księgowy
23. Tworzenie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, 4.04.2023 - dyrektor, z-ca dyrektora;
24. Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w subregionie II, 6.04.2023 - z-ca dyrektora, KIPUS;
25. Szkolenie z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych, 22.04.2022-02.08.2022 i 23.04.2022-03.08.2022 – 2 pracowników socjalnych,
26. Lubelskie Forum Centrów Usług Społecznych i procesu deinstytucjonalizacji – 22 – 23.06.2023 r. - dyrektor, z-ca dyrektora, OSL, KIPUS, pracownik socjalny;
27. Szkolenie kompetencyjne pn. „Opiekun osób starszych i niepełnosprawnych”, 28 – 29 czerwca, 04 lipca 2023 r. - opiekunki realizujące usługę asystencko – wspierającą
28. Szkolenie z zakresu organizacji społeczności lokalnej, 29.03.2023-05.07.2023 – 1 pracownik socjalny;
29. Umowy cywilno-prawne w 2023 roku, 25.08.2023.
30. Master of Social Services Administration w zakresie deinstytucjonalizacji i rozwoju usług środowiskowych - dyrektor, z-ca dyrektora, OSL, KIPUS.
31. Szkolenia tematyczne z zakresu pomocy społecznej, przemocy, procedury niebieskiej karty, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, dodatków węglowych, gazowych, osłonowych , KPA, prawa pracy itp.

Doskonalenie zawodowe w CUS Gminy Dębica rozumiane jako ogół działań związanych z podtrzymywaniem, pogłębieniem i poszerzaniem posiadanych kompetencji oraz uzupełnianiem o nowe kompetencje, niezbędne z punktu widzenia obecnych i przyszłych potrzeb w realizacji zadań CUS jest priorytetowym obszarem rozwoju instytucji. CUS Gminy Dębica stał się organizacją uczącą się, czyli taką, która za cel stawia sobie rozwój kompetencji w takiej skali i w takim tempie, aby w jak najlepszym stopniu dostosować się do zmian i rozwijać się. Jako instytucja ucząca się, nastawiona na rozwój i doskonalenie zawodowe swoich pracowników, CUS dba o świadome poszerzanie wiedzy i umiejętności umożliwiających jeszcze lepsze, skuteczniejsze realizowanie zadań.

Wykres 2 Szkolenia pracowników Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica w latach 2022 – 2023; opracowanie własne

Pracownicy CUS Gminy Dębica rozwinęli zawodowe kompetencje i umiejętności ukierunkowane na efektywność i jakość oraz nabyli umiejętności kluczowe do pracy w obszarze usług społecznych takie jak praca zespołowa, indywidualna, pod presją czasu, komunikacja, kreatywność, odpowiedzialność, terminowość. Kadra Centrum pozytywnie ocenia szkolenia i kursy .

Wnioski:

Plan Wdrażania CUS Gminy Dębica **w analizowanym zakresie nie wymaga korekty i aktualizacji.**

2.3. Cele Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica oraz ich realizacja.

Działalność Centrum Usług Społecznych jest przejściem od osłonowej pomocy społecznej do polityki wysokiej jakości życia opartej na usługach. Poza zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej CUS realizuje również zadania związane z wsparciem rodziny, świadczeniami rodzinnymi, świadczeniami wychowawczymi i pielęgnacyjnymi, pomocą materialną o charakterze socjalnym dla uczniów oraz działania wspierające dla rodzin, osób starszych, niepełnosprawnych wynikające z realizowanych rządowych programów. Zgodnie z zapisami statutu Centrum Usług Społecznych ma na celu podejmowanie działań dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy Dębica w zakresie szeroko rozumianych usług społecznych i koordynowanie tych usług. W praktyce działalność Centrum Usług Społecznych ma się przyczynić do bardziej zrównoważonego i spójnego rozwoju

społeczności lokalnej. Jako nowa instytucja CUS pełni rolę organizatora i koordynatora lokalnego systemu usług, w tym, zgodnie z ustawą, rolę realizatora Programu Usług Społecznych. Podejmując te działania i umożliwiając tym samym ich rozwój, zapewnia dostęp do oferowanych usług z poziomu indywidualnego odbiorcy uwzględniając tym samym indywidualizację, adekwatność, komplementarność i koordynację działań.

Celem głównym określonym w PW CUS jest **skuteczne świadczenie usług społecznych na rzecz mieszkańców Gminy Dębica, które jest możliwe dzięki przekształceniu OPS w Centrum Usług Społecznych**

Przekształcenie OPS w CUS było realizowane poprzez:

- a. przygotowanie kadry o specjalistycznej wiedzy i umiejętności
- b. utworzenie nowych stanowisk pracy
- c. powołanie odpowiedniej struktury organizacyjnej odpowiadającej nowym zadaniom
- d. zebranie i wymiana odpowiednich informacji
- e. wprowadzenie systemu szkoleń i wymiany umiejętności i wiedzy specjalistów
- f. zwiększanie dostępności do informacji w zakresie usług społecznych
- g. utworzenie spójnego system opisu usług

Cel główny został rozbity na trzy podstawowe cele szczegółowe, a te zostały podzielone na planowane działania, którym przypisano rezultaty oraz sposób ich pomiaru. Ich realizacja przedstawia się następująco:

Cel szczegółowy	Działanie	Sposoby osiągnięcia celów	Rezultat	Uwagi
opracowanie adekwatnej do potrzeb oferty usług społecznych	I.1 Sporządzenie diagnozy potrzeb społeczności lokalnej w zakresie usług	Realizacja badań diagnostycznych	Wyniki diagnozy zostały przyjęte przez kierownictwo CUS oraz przedstawione radzie gminy	
	I.2. Opracowanie oferty usług dostosowanych do potrzeb odbiorców	Wyciągnięcia wniosków z badania diagnostycznego Zaplanowanie oferty usługowej	Oferta usługowa została przedstawiona mieszkańcom gminy do konsultacji. Potwierdzono skorzystanie z usług skierowanych do grup: - Rodzin z małoletnimi dziećmi – 441 rodzin; - Rodzin/osób wymagających kompleksowego wsparcia specjalistycznego (w tym seniorzy i osoby	

			niepełnosprawne) - 222 osoby; - Osób niepełnosprawnych wymagających świadczenia usług w miejscu zamieszkania - 68 osób; - Rodzin/osób zamieszkujących na terenie gminy Dębica jako społeczność lokalna - 606.osób;	
	I.3. Zaangażowanie różnych podmiotów w tym PES w świadczenie usług	Włączenie różnych usługodawców w proces świadczenia usług Prowadzona jest polityki informacyjnej skierowanej do różnych podmiotów, które potencjalnie mogą być usługodawcami	Przeprowadzono postępowania przetargowe w celu wyłonienia wykonawców - zawarto 9 umów na świadczenie usług społecznych Przeprowadzono szkolenie dla kadry CUS nt. zamawiania usług – 1 szkolenie Spotkanie popularyzujące informacje o CUS i usługach społecznych w podmiotach, które mogą być dostawcami usług - 4 spotkania	
	I.4. Podnoszenie jakości usług	Wypracowanie sposobu opisu i wymogów jakości dla podstawowych typów usług	Opracowano katalog lokalnych usług społecznych Określono normy jakości dla poszczególnych typów usług	Katalog usług zaktualizowano w sierpniu 2023 r., jedna usługa nie została zrealizowana z uwagi na brak wykonawcy
koordynacja oraz integracja usług społecznych	II.1.Zewidencjowanie dostępnych usług	Dokonanie spisu usług dostępnych	Opracowano katalog lokalnych usług społecznych Wprowadzono model jednego okienka	
	II.2. Wprowadzenie e-narzędzi wspierających proces usługowy w CUS	Wypracowanie wzorów dokumentów i poszerzenie funkcjonalności systemów informatycznych	Pracownicy CUS testowali program do obsługi usług społecznych. W chwili obecnej program nie jest używany Szkolenie pracowników CUS w zakresie wykorzystania aplikacji Wprowadzono standardy pracy zdalnej	Brak dopasowania programu do aktualnych potrzeb. Pokrywające się dane nie ułatwiały analizy realizacji.
	II. 3. Zwiększanie dostępności do	Wypracowanie rozwiązań zwiększających	Aktualne informacje na temat działań CUS, usług społecznych umieszczane są	www.cusdebica.pl

	informacji w zakresie usług społecznych	dostępność informacji w zakresie usług społecznych	na stronie CUS Gminy Dębica oraz gminy Dębica. Na stronie CUS umieszczony jest katalog usług oraz harmonogram realizacji usług społecznych	www.ugdebica.pl
budowa / rozwój zaangażowania społecznego w procesie usługowym	III. 1. Poszerzenie partycypacji w planowaniu oferty usługowej	Wypracowanie rozwiązań pozwalających mieszkańcom na przedstawianie swoich potrzeb i oczekiwań w zakresie usług społecznych	Przygotowanie strony internetowej i kampanii promującej ideę usług społecznych Cykliczne prowadzenie diagnozy potrzeb Prowadzenie warsztatów (1 raz w roku) z udziałem dostawców Wprowadzenie procedury umożliwiającej mieszkańcom bieżące zgłaszanie potrzeb	Procedura informowania i angażowania dostawców usług sprawdza się
	III.2. Dowartościowanie usług sąsiedzkich i samopomocy	Wprowadzenie systemu informacji o usługach sąsiedzkich i wolontariacie	Przygotowanie w ramach strony internetowej informacji i kampanii promującej ideę usług społecznych Włączanie w proces zmian wolontariuszy już działających na danym terenie, Prowadzenie projektu Akademia Wolontariatu – propagującego ideę wolontariatu podczas którego nagradzane są osoby zaangażowane w akcje pomocowe i wolontariat	
	III. 3. Tworzenie miejsc i przestrzeni dyskusji o potrzebach lokalnych	Wprowadzenie cyklicznych wydarzeń z udziałem przedstawicieli wykonawców, odbiorców i pracowników CUS oraz ekspertów	Zorganizowano dwie konferencje propagujące idee CUS i deinstytucjonalizacji, Udział w Kongresach Centrów Usług Społecznych	Przeszkolono 2 pracowników w zakresie OSŁ

Tabela 1 Realizowane cele, podejmowane działania i osiągnięte rezultaty w ramach realizacji projektu „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców”, opracowanie własne

2.3.1. Usługi społeczne realizowane w ramach projektu „Centrum Usług społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców” .

Zgodnie z zapisami Statutu CUS w strukturach jednostki wyodrębniono m.in. Zespół ds. organizowania usług społecznych, któremu powierzono realizację zadań z zakresu ustawy o centrach usług społecznych.

W nowo utworzonym dziale, zgodnie z regulaminem organizacyjnym CUS wyodrębniono:

1. stanowisko organizatora usług społecznych, któremu powierzono m.in.

- organizowanie usług społecznych realizowanych przez centrum;
- prowadzenia na bieżąco rozeznania:
 - a) potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych,
 - b) potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie organizowania usług społecznych;
- podejmowanie działań w celu rozwijania oraz koordynacji lokalnego systemu usług społecznych, w tym nawiązywanie współpracy z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osobami fizycznymi i prawnymi, wykonującymi usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, na obszarze działania centrum;
- opracowywanie standardów jakości usług społecznych określonych w programie usług społecznych, w przypadku braku określenia tych standardów w obowiązujących przepisach.

2. stanowiska Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych, którym powierzono m.in.:

- udzielanie informacji w zakresie realizowanych usług społecznych oraz oferowanego wsparcia;
- przeprowadzanie rozeznania indywidualnych potrzeb osób zainteresowanych skorzystaniem z usług społecznych;
- opracowywanie indywidualnych planów usług społecznych;
- monitorowanie realizacji indywidualnych planów usług społecznych;
- przeprowadzanie rozmów podsumowujących realizację planów usług społecznych.

Nowym stanowiskiem w CUS Gminy Dębica jest stanowisko **Organizatora Społeczności Lokalnej**, któremu powierzono m.in.

- 1) prowadzenie na bieżąco rozeznania potrzeb i potencjału społeczności lokalnej gminy Dębica w zakresie działań wspierających;
- 2) opracowywanie, w oparciu o wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, planu organizowania społeczności lokalnej i jego aktualizacji oraz realizacja tego planu.

Pracownicy ci byli aktywnie zaangażowani w opracowywanie diagnozy potrzeb społeczności lokalnej w zakresie usług, katalogu usług proponowanych do wdrożenia oraz konsultację i promocję wdrażanego Programu Usług Społecznych, podejmowali działania w celu pozyskiwania informacji o instytucjach, organizacjach i przedsiębiorcach działających na obszarze Gminy lub na jej rzecz w zakresie usług społecznych, określali zasady współpracy przy udostępnianiu usług lub informacji o możliwości skorzystania z danej usługi oraz sposobach przekazywania informacji o dostępnych usługach społecznych do indywidualnych odbiorców

Wynikiem tych działań są:

1. baza excel w której skategoryzowano usługi świadczone przez podmioty działające na terenie Gminy Dębica, miasta Dębica i powiatu dębickiego, weryfikowana w miarę pozyskiwania nowych informacji;
2. systematyczne kwartalne spotkania z usługodawcami i bieżąca analiza potrzeb usługobiorców;
3. opracowanie standardów świadczenia usług;
4. zawarcie porozumień o współpracy z CKiB Gminy Dębica, GOSiR Gminy Dębica, PUP w Dębicy, PCPR w Dębicy, Spółką Latoszyn Zdrój, Fundacją Dębicka Akademia Rozwoju, Stowarzyszeniem Inicjatyw Społecznych „Nowe Możliwości”, Fundacją Gorąca Cegła, Stowarzyszeniem Nakręcenie na Kulturę, Wolontariatem Dzieci i Młodzieży Gminy Dębica, szkołami z terenu Gminy Dębica.

W ramach projektu pn. „Centrum Usług Społecznych w Gminie Dębica - nowa jakość życia mieszkańców” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Os priorytetowa: II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym:

1. wykonano adaptację pomieszczeń dla KIPUS (koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych) oraz do obsługi mieszkańców,
2. przeprowadzono spotkania z lokalnymi liderami, klubami seniora, przedstawicielami podmiotów ekonomii społecznej oraz innych instytucji realizujących usługi społeczne,

3. powołano Zespół ds. usług społecznych,
4. przeprowadzono diagnozę społeczną w zakresie usług społecznych,
5. opracowano Plan Wdrażania CUS i przedłożono Radzie Programowej (plan został przyjęty bez uwag)
6. opracowano Plan Organizowania Społeczności Lokalnej,
7. opracowano Program Usług Społecznych, poddano go konsultacjom społecznym a następnie przyjęto uchwałą nr XL/437/2022 Rady Gminy Dębica z dnia 9 marca 2022 r.

Program Usług Społecznych został przyjęty na okres od 1 marca 2022 r. do 30 listopada 2023 r. W ramach uchwalonego Programu CUS Gminy Dębica świadczy dla mieszkańców Gminy Dębica następujące usługi:

- ✓ **Usługa asystencko - wspierająca** – usługa wprowadzona w kwietniu 2022 r. i realizowana przez Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica. Do realizacji omawianego wsparcia zostały zatrudnione opiekunki na podstawie umowy o pracę. Koordynacja usługi prowadzona jest przez KIPUS.
- ✓ **Indywidualne poradnictwo psychologiczne** – usługa wprowadzona w czerwcu 2022 r., wykonawca Rajos Consulting Rafał Stelmasik został wyłoniony w ramach postępowania przetargowego.
- ✓ **Indywidualna Terapia dla Osób Uzależnionych** - usługa wprowadzona w czerwcu 2022 r., wykonawca REWEN. Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia został wyłoniony w ramach postępowania przetargowego.
- ✓ **Mediacje Rodzinne** - usługa wprowadzona w czerwcu 2022 r., wykonawca Kancelaria Radcy Prawnego Karolina Gawlik został wyłoniony w ramach postępowania przetargowego.
- ✓ **Usługa Pielęgniarstwa Środowiskowego** - usługa wprowadzona w lipcu 2022 r., wykonawca Dorota Świstak pielęgniarka dyplomowana została wyłoniona w ramach postępowania przetargowego.
- ✓ **Terapia rodzinna i krótkoterminowa** - usługa wprowadzona w lipcu 2022 r., wykonawca Dębicka Akademia Rozwoju (NGO) został wyłoniony w ramach postępowania przetargowego.
- ✓ **Indywidualne poradnictwo fizjoterapeutyczne** usługa wprowadzona w lipcu 2022 r., wykonawca Firma usługowo handlową REHADOM Piotr Pietrzycki został wyłoniony w ramach postępowania przetargowego.

- ✓ **Klub rodzinny** (usługa grupowa) usługa wprowadzona we wrześniu 2022 r., wykonawca Fundacja Gorąca Cegła (NGO) została wyłoniony w ramach postępowania przetargowego.
- ✓ **Klub rodzinny Kozłów** (usługa grupowa) usługa wprowadzona we wrześniu 2022 r., wykonawca Fundacja Gorąca Cegła (NGO) została wyłoniony w ramach postępowania przetargowego.
- ✓ **Klub Aktywności Lokalnej** (usługa grupowa) usługa wprowadzona we wrześniu 2022 r., wykonawca Stowarzyszenie Nakręceny na Kulturę (NGO) został wyłoniony w ramach postępowania przetargowego.
- ✓ **Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego** – od miesiąca lipca 2023 r. prowadzone jest postępowanie przetargowe w celu wyłonienia wykonawców na dostawę sprzętu rehabilitacyjnego, wspomagającego i pielęgnacyjnego. Usługa planowana do uruchomienia w listopadzie 2023 r.

Należy tutaj zaznaczyć że, nie udało się zrealizować jednej z zaplanowanych usług tj. Indywidualnego poradnictwa psychiatrycznego z uwagi na brak chętnych wykonawców.

W miesiącach maj i czerwiec 2023 r. przeprowadzono monitoring świadczonych usług. W ramach tego działania oraz w odpowiedzi na potrzeby zdiagnozowane i zgłaszane ponownie potrzeby mieszkańców Gminy Dębica wprowadzono nowa usługę społeczną – **Mobilną usługę transportową.**

Potrzeba mobilności transportowej wśród mieszkańców gmin Dębica w szczególności dla osób z niepełnosprawnością, przewlekle chorych, starszych i samotnych została zidentyfikowana podczas prowadzonej w 2021 r. diagnozy. Odpowiedź na tą potrzebę stała się możliwa dopiero gdy pojawiły się wolne środki na realizację usług. Nowa usługa stanowi komplementarny pakiet z oferowanymi usługami społecznym. Zabezpiecza dostępność do funkcjonowania mieszkańców w miejscu zamieszkania i niweluje koszty związane z odpłatnością za pobyty w instytucjach całodobowych. Aktualizacja Programu Usług Społecznych została wprowadzona uchwałą Rady Gminy Dębica Nr LVIII/600/2023 z dnia 18 lipca 2023 r. w sprawie: zmiany Uchwały nr XL/437/2022 r. Rady Gminy Dębica z dnia 9 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych. Usługa realizowana jest od września 2023 r.

Ostatecznymi odbiorcami Programu Usług Społecznych są wszyscy mieszkańcy gminy Dębica, w szczególności kategorie osób/rodzin wynikające z przeprowadzonej diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej czyli rodziny z małoletnimi dziećmi, rodziny wymagające wsparcia specjalistycznego, seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami.

Wprowadzenie usług społecznych oraz poszczególnych działań w ramach usług grupowych poprzedzone było szeroko zakrojonymi konsultacjami z Zespołem ds. wdrażania modelu usług społecznych, lokalnymi liderami, radnymi Gminy Dębica, przedstawicielami seniorów i rodziców, pedagogami i dyrektorami szkół. Spotkania odbywały się w każdej z miejscowości Gminy Dębica.

Realizacja usług do dnia 31.08.2023 r. przedstawia się następująco:

Rodzaj usługi	Ilość korzystających	Ilość zrealizowanych godzin/aktywności	Wartość usługi do 31.08.2023 r.	Uwagi
Usługa asystencko-wspierająca	48	8280	286 830,19 zł	Usługa wykonywana przez zatrudnione w CUS opiekunki W TRAKCIE REALIZACJI
Indywidualne poradnictwo psychologiczne	72	315	21 420,00 zł	RAJOS CONSULTING RAFAŁ STELMASIK. USŁUGA ZREALIZOWANA
Indywidualna Terapia dla Osób Uzależnionych	16	130	10 400,00 zł	REWEN. Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia USŁUGA ZREALIZOWANA
Mediacje Rodzinne	10	52,5	5553,45 zł	Kancelaria Radcy Prawnego Karolina Gawlik W TRAKCIE REALIZACJI
Usługa Pielęgniarstwa Środowiskowego	42	1186	65 230,00 zł	Dorota Świstak pielęgniarka dyplomowana W TRAKCIE REALIZACJI
Terapia rodzinna i krótkoterminowa	40	325	31 850,00 zł	Dębicka Akademia Rozwoju USŁUGA ZREALIZOWANA
Indywidualne poradnictwo fizjoterapeutyczne	51	506	74 888,00 zł	Firma usługowo handlową REHADOM Piotr Pietrzycki W TRAKCIE REALIZACJI
Klub rodzinny (usługa grupowa)	435	Zrealizowano: 3936,50 godz. zajęć w formie wsparcia dziennego, zajęć edukacyjno-warsztatowych i warsztatów dla rodziców z dziećmi 13 pikników 1 wydarzenie gminne Dzień Rodziny	376 915,37 zł	Fundacja Gorąca Cegła W TRAKCIE REALIZACJI

Klub rodzinny Kozłów (usługa grupowa)	28	Zrealizowano: 169 godz. zajęć edukacyjno-warsztatowych i warsztatów dla rodziców z dziećmi; 1 piknik	18 400 zł	Fundacja Gorąca Cegła USŁUGA ZREALIZOWANA
Klub Aktywności Lokalnej (usługa grupowa)	656	Zrealizowano: 15 wyjazdów do teatru/kina 858,5 godzin Pakietów Aktywności (nordic walking, dietetyk, gimnastyka, taniec, panele edukacyjne – spotkania z naturopatą, podologiem itp., rękodzieło 35 godzin Zajęć sportowych w wodzie 491 wejść dla grup 7 osobowych do Łatoszyna Zdroju na zajęcia prozdrowotne 15 wyjazdów krajoznawczo-aktywizacyjne 3 wydarzenie gminne - Forum senioralne - "Aktywny Senior", Kongres Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, Meeting Międzypokoleniowy 13 pikników integracyjnych	456 075,00 zł	Stowarzyszenie Nakręcenia na Kulturę W TRAKCIE REALIZACJI
Mobilna Usługa Transportowa	15	-	-	Usługa realizowana od września 2023 r., W TRAKCIE REALIZACJI
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego			Kwota planowana na wypożyczalnię 130 000 zł	W TRAKCIE TWORZENIA

Tabela 2 . Rodzaj i realizacja usług społecznych w Gminie Dębica, źródło: opracowanie własne

W Programie Usług Społecznych duży nacisk położony jest na aktywizację seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz poprawę funkcjonowania rodzin z małoletnimi dziećmi. To głównie do tych grup skierowane są usługi grupowe zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym. Celem głównym działalności Klubu Aktywności Lokalnej jest podniesienie poziomu aktywności mieszkańców w zakresie poprawy sytuacji osobistej i integracji lokalnej społeczności oraz poprawa jakości życia rodzin, rozwój wolontariatu i działań samopomocowych, zapobieganie izolacji społecznej; pobudzanie do aktywnego i zdrowego stylu życia; wzrost motywacji do podejmowania

działań na rzecz społeczności lokalnej. Z kolei misją Klubów Rodzinnych jest realizacja koncepcji odpowiedzialnego rodzicielstwa, opartego na utrzymywaniu bliskiej relacji pomiędzy rodzicami a dzieckiem i wspólnego spędzania czasu oraz wzmacnia i budowania więzi rodzinnych, propagowanie działań sportowych, zdrowotnych i kulturalnych.

Aby zapewnić jak największą dostępność do usług grupowych realizuje się je w poszczególnych miejscowościach Gminy Dębica lub dodatkowo zapewniany jest bezpłatny transport w celu np. dowozu na basen zdrojowy gdzie wykonywane są zajęcia usprawniające.

Usługi społeczne o charakterze grupowym tj. Klub Aktywności Lokalnej i Klub Rodzinny świadczone są w obiektach pozostających w zasobach gminy Dębica. Usługi społeczne o charakterze indywidualnym w formie: poradnictwa fizjoterapeutycznego, usług asystencko wspierających i pielęgniarstwa środowiskowego świadczone są wyłącznie w miejscu zamieszkania odbiorcy, natomiast usługi w formie: terapii rodzinnej i krótkoterminowej, poradnictwa psychologicznego, mediacji rodzinnych, terapii dla osób uzależnionych i poradnictwa psychiatrycznego świadczone są w wybranej przez odbiorcą formie tj. w siedzibie CUS w Dębicy, w miejscu zamieszkania lub siedzibie wykonawcy, mobilna usługa transportowa świadczona jest z miejsca zamieszkania do miejsca docelowego i z miejsca docelowego do miejsca zamieszkania.

**Ogółem liczba zrealizowanych godzin i aktywności
w ramach usług społecznych wyniosła
ponad 17 343 tys.
Z usług społecznych skorzystały 1334 osoby.**

Do podmiotów realizujących usługi społeczne na rzecz CUS Gminy Dębica należą:

1. Stowarzyszenie „Nakręceni na Kulturę”;
2. Fundacja Gorąca Cegła;
3. Fundacja Dębicka Akademia Rozwoju;
4. Rajos Consulting Rafał Stelmasik;
5. REWEN. Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia;
6. Kancelaria Radcy Prawnego Karolina Gawlik;

7. Dorota Świstak – dyplomowana pielęgniarka;
8. Firma usługowo handlową REHADOM Piotr Pietrzycki.

Ponadto oprócz wymienionych wyżej w odniesieniu do **partnerstw międzysektorowych zawartych z związku z realizacją PUS** w Gminie Dębica zaliczyć można współpracę z organizacjami pozarządowymi takimi jak:

1. Podkarpacki Bank Żywności – w zakresie dostarczania mieszkańcom gminy paczek żywnościowych w ramach PO PŻ 2014-2020 oraz innego asortymentu będącego w posiadaniu PBŻ;
2. Stowarzyszeniem Inicjatyw Społecznych „Nowe Możliwości” – w zakresie pobudzania aktywności społecznej i organizowania społeczności lokalnej,
3. Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne z terenu gminy – w zakresie pobudzania i organizowania społeczności lokalnej.

Odnosząc się do kwestii **liczby indywidualnych planów usług społecznych** należy zauważyć, iż związku z wdrażaniem uchwalonego programu usług społecznych, a w tym kwalifikacją osób zainteresowanych korzystaniem z tego rodzaju usług, to w okresie 01.04.2022 r.- 31.12.2022 r. opracowano i monitorowano realizację 628 indywidualnych planów usług społecznych. W I i II kwartale 2023 r. było to 812 indywidualnych planów usług, przy czym nowych osób zakwalifikowanych do realizacji IPUS było 184, a 16 zrezygnowało bądź zakończyło realizację planu. Usługi społeczne udzielane w ramach indywidualnych planów były koordynowane przez 3 KIPUS w ramach 2,5 etatu. Usługi te były zorganizowane przez organizatora usług społecznych, który również na bieżąco prowadził rozeznanie potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług tego rodzaju oraz podejmował działania w celu rozwijania i koordynacji lokalnego systemu tychże usług.

Ponadto usługi są uzupełniane **działaniami wspierającymi** samopomocowymi, o charakterze wolontariatu, a także sąsiedzkimi, które stanowią wzbogacenie usług społecznych w zakresie organizowania i pobudzania aktywności społeczności lokalnej realizowanymi przez organizatora społeczności lokalnej. Przedsięwzięcia te charakteryzują się dużą różnorodnością, a przy tym opierają się na diagnozie potrzeb społeczności lokalnych.

Organizowanie społeczności lokalnej w gminie Dębica, wpisane jest w system pomocy społecznej i w dużej mierze stało się budowaniem pomostów, pomiędzy tymi, którzy sobie radzą, a tymi którym trzeba pomóc. Organizator społeczności lokalnej w Gminie Dębica działa w oparciu o realne potrzeby

mieszkańców, dąży do stworzenia sieci współpracy instytucji, organizacji, przedsiębiorców i mieszkańców na rzecz wydobywania potencjału danej społeczności.

W 2022 r w ramach działań z zakresu OSŁ zrealizowano cele poprzez m.in.:

- współpracę z organizacjami z terenu gminy Dębica;
- spotkania partnerskie z NGO
- współpracę z Klubami Seniora z terenu Gminy Dębica;
- współpracę z wolontariuszami w gminie Dębica
- spotkania promocyjno-informacyjne dot. świadczenia usług społecznych oraz realizacji działań OSŁ z wybranymi przedstawicielami instytucji gminnych, samorządów, grup (radnymi, sołtysami, liderami klubów seniora, osobami niepełnosprawnymi itp.)
- opracowanie i realizację Gminnego Programu Osłonowego „Bezpieczny Senior 65+” w ramach Programu Korpus wsparcia Seniorów. Moduł I i Moduł II;
- rekrutację uczestników i koordynację kursów komputerowych dla seniorów z gminy Dębica: (Projekt „TIK na Podkarpaciu” przy współpracy z Dębicką Akademią Rozwoju; Projekt „E-kompetencje na start” przy współpracy ze Stowarzyszeniem „Adastram” oraz Centrum Edukacyjno-szkoleniowym SELF; Projekt „Kwalifikacje cyfrowe szansą na lepszą przyszłość w społeczeństwie informacyjnym” przy współpracy ze Stowarzyszeniem CRAS Centrum Rozwoju Aktywności Społecznej Rzeszów)
- realizację Programu POPŻ Pomoc Żywnościowa:
- realizację Projektu „Pomoc daje moc” i koordynację przeprowadzanych w ramach projektu warsztatów na temat *technik opanowywania stresu; efektywnego zarządzania czasem; poradnictwa socjalnego oraz przeciwdziałania przemocy.*
- realizację projektu „Shinrin-yoku – Napełnieni mocą lasu” przy współpracy ze Studiem Jogi Flow Dębica oraz Uzdrowiskiem Latoszyn Zdrój. Projekt polegał na testowaniu nowatorskiego programu stymulacji zmysłowej i skierowany był do osób starszych i niepełnosprawnych z terenu gminy Dębica;
- organizację spotkania wigilijnego dla osób starszych i samotnych z gminy Dębica;
- organizację paczek świątecznych/okolicznościowych dla osób starszych i samotnych
- realizację projektu „Akademia Wolontariatu”, organizację akcji charytatywnej przy współpracy przeszkolonych wolontariuszy oraz koordynację przeprowadzonych w ramach projektu

warsztatów na temat *wolontariatu, organizacji akcji charytatywnych oraz kreatywności w działaniu i rozwiązywaniu problemów komunikacji interpersonalnej.*

W 2023 r w ramach działań z zakresu OSŁ również prowadzone są działania aktywizujące, promocyjno – informacyjne oraz wspierające. Kontynuowany jest Program Korpus Wsparcia Seniorów, w ramach którego realizowane są dwa Moduły I – paczki okolicznościowe oraz Moduł II- opaski bezpieczeństwa. W ramach działań OSŁ przeprowadzono warsztaty szkoleniowe na temat *odkrywania własnych możliwości, potencjału i kompetencji; pierwszej pomocy, bezpieczeństwa* oraz warsztaty szkoleniowe „*Dzika Kuchnia*”. Realizowany jest Projekt „*Akademia Zdrowia Latoszyn Zdrój*”, a jego idea to promowanie zdrowego stylu życia, kreowanie pozytywnego wizerunku starości, a także profilaktyka zdrowotna wśród seniorów, pobudzenie ich aktywności oraz podniesienie standardu świadczonych usług osobom starszym.

Dotychczas w ramach organizowania społeczności lokalnych od 2022 r podjęto współpracę z :

- Dębicką Akademią Rozwoju;
- Stowarzyszeniem „Adastram”;
- Centrum Szkoleniowo – Terapeutycznym SELF Rzeszów;
- Centrum Edukacyjno – Szkoleniowe CES Gorlice;
- Firmą szkoleniową „AMMentalnie Anna Marć”
- Stowarzyszenie Radość” w Dębicy
- Klubami Seniorów;
- Ochotniczymi Strażami Pożarnymi z terenu Gminy Dębica;
- Podkarpackim Bankiem Żywności w Rzeszowie;
- Centrum Kultury i Bibliotek w Pustkowie-Osiedlu;
- Uzdrowiskiem Latoszyn Zdrój;
- Szkołami Podstawowymi na terenie Gminy Dębica;
- Studio Jogi Flow Dębica;
- Firmami i osobami prywatnymi.

2.3.2. Pozostałe usługi realizowane w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.

Budowanie kompleksowej oferty w sferze usług społecznych i rozwój współpracy instytucjonalnej zwiększa dostępność dla mieszkańców gminy Dębica, a samorządowi gminnemu umożliwia trafniejszą i bardziej kompleksową odpowiedź na rosnące i zmieniające się potrzeby wszystkich

mieszkańców gminy, przyczynia się do deinstytucjonalizacji, jednocześnie wzmacniając funkcjonowanie grup kategoryalnych wskazanych w diagnozie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej gminy w zakresie usług społecznych. Pozaprojektową odpowiedzią na potrzeby mieszkańców Gminy Dębica, która jednocześnie rozszerza i wzbogaca katalog wsparcia jest funkcjonowanie Dziennego Domu Senior + w Kochanówce, Program „Złota Rączka”, Program gminny „Gmina przyjazna rodzinie 3+”, Opieka wytchnieniowa czy bezpłatna usługa transportowa.

Dzienny Dom Senior + w Kochanówce

W Dziennym Domu seniorzy poprawiają swoją kondycję fizyczną oraz psychiczną. Otrzymują: pomoc w czynnościach dnia codziennego, minimum jeden posiłek dziennie, usługi wspomagające, zajęcia ruchowe, sportowo-rekreacyjne i aktywizujące, a także kulturalno-oświatowe i edukacyjne. Uczestnikami zajęć w Dziennym Domu Senior+ są osoby, które spełniają łącznie następujące warunki: są nieaktywne zawodowo, ukończyły 60 rok życia, są mieszkańcami Gminy Dębica. Z zajęć z Kochanówce korzysta 15 seniorów.

Program Złota Rączka

W ramach tego projektu każda potrzebująca, samotna, czy chora osoba z gminy Dębica może skorzystać z pomocy specjalisty przy drobnych, domowych naprawach. W 2022 r. z Programu skorzystały 3 osoby. W okresie od stycznia do września 2023 r. z programu skorzystało 6 seniorów.

Opieka wytchnieniowa

Od 2023 r. Gmina Dębica realizuje wsparcie dla opiekunów osób niepełnosprawnych w formie opieki wytchnieniowej dziennej i całodobowej.

W usługi wytchnieniowej dziennej korzysta 16 osób, zrealizowano 1932 godziny. Z opieki w formie pobytu całodobowego skorzystało 7 osób, zrealizowano 75 dni opieki.

Korpus Wsparcia Seniorów

W roku 2022 Centrum Usług Społecznych rozpoczęło realizację Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”, finansowanego z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, który skierowany był do osób po 65 roku życia. O wsparcie mogą zwrócić się seniorzy, którzy mają problem z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzą samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkają z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

W ramach Programu zakupiono opaski bezpieczeństwa dla 40 osób. Z opasek korzysta obecnie 36 osób. 100 samotnych mieszkańców Gminy otrzyma paczki okolicznościowe z produktami spożywczymi i gospodarstwa domowego

W trakcie realizacji Programu centrum teleopieki odebrało **44 zgłoszenia** za pomocą przycisku SOS, w tym: **38 razy** zgłoszenia zakończone były udzieleniem wsparcia przez telefon poprzez nawiązanie kontaktu z użytkownikiem opaski, powiadomienie osób wskazanych do kontaktu o wywołanym alarmie, prośbą o interwencję kogoś z otoczenia, natomiast **6 zgłoszeń** zakończonych zostało interwencją służb ratunkowych.

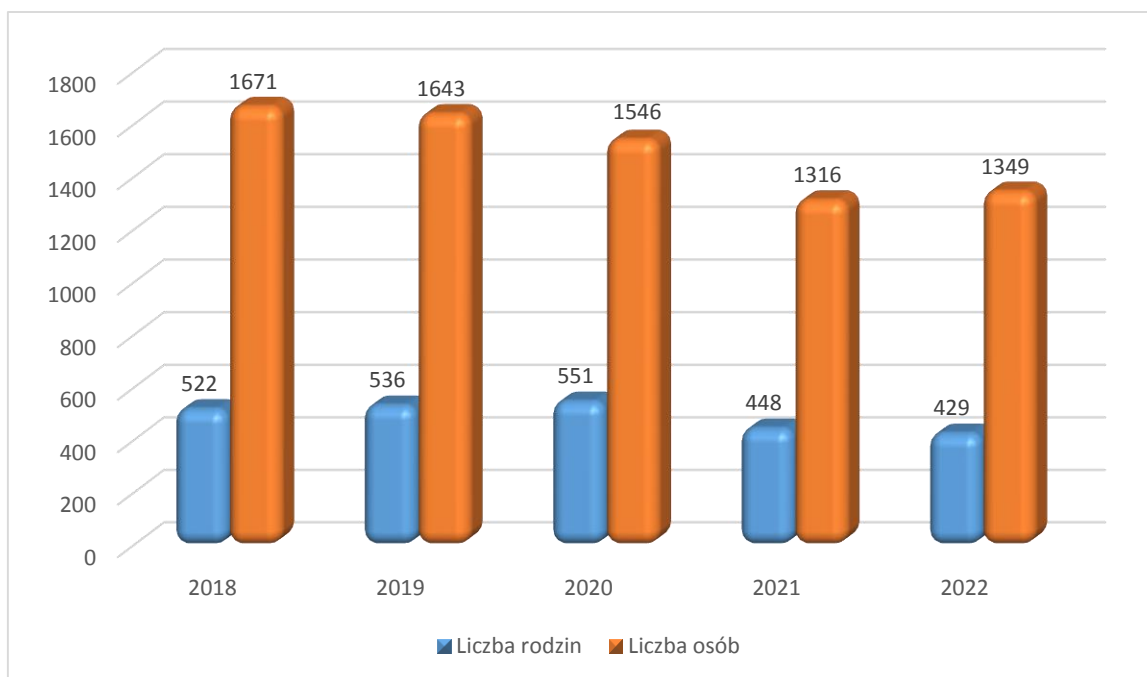
Bezpłatna Usługa Transportowa

Projekt „Door-odne wsparcie osób z ograniczoną mobilnością na terenie gminy Dębica” skierowany jest do pełnoletnich mieszkańców Gminy Dębica, którzy posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub tych, którzy takiego orzeczenia nie mają, ale z powodu ograniczonej sprawności lub wieku mają trudności w samodzielnym przemieszczaniu się, do osób zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym, oraz tych którzy z powodu ograniczonej mobilności nie mają możliwości rozwoju zawodowego i uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Osoby mające kłopoty z samodzielnym poruszaniem się, mogą korzystać z usługi wraz z opiekunem, asystentem osoby niepełnosprawnej lub psem asystującym. Dodatkowo, osobom, które potrzebują wsparcia w poruszaniu się podczas świadczonej usługi, pomocy udziela osoba zatrudniona na stanowisku asystenta. Usługa cieszy się dużym zapotrzebowaniem wśród lokalnej społeczności. Mieszkańcy gminy korzystają z bezpłatnego przewozu w celu wizyt lekarskich, rehabilitacji, wyjazdów do Latoszyna Zdroju. **W okresie realizacji projektu przejechano 91 686 km. Z usług darmowego transportu skorzystało 356 osób.**

2.3.3. Działania wspierające osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W 2022 roku Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica objęło pomocą społeczną **429 rodzin - 1349 osób**, co stanowiło 5,25% wszystkich mieszkańców gminy. W stosunku do 2021 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 33 osoby. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 19 rodzin. Udzielono pomocy 190 rodzinom z dziećmi, 46 rodzinom niepełnym oraz 80 rodzinom emerytów i rencistów. Udzielono wsparcia finansowego w postaci zasiłków szkolnych i stypendiów 156 uczniom.

Biorąc pod uwagę liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Dębica w latach 2018-2022 odnotowano wyraźny spadek, tj. z 522 rodzin w 2018 r. do 429 rodzin w 2022 r., czyli o ok. 18 %.

Wykres 3 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2022 w GOPS / CUS Gminy Dębica, źródło: opracowanie własne na podstawie Ocena zasobów pomocy społecznej. Rok 2022, CUS Gminy Dębica 2022, s. 15.

Rodzinom przeżywającym różnorodne trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usługi asystenta rodziny oraz poradnictwa rodzinnego. W 2022 roku wsparciem w formie asystentury rodzinnej objęte było 17 rodzin, którym pomagał 1 asystent rodziny.

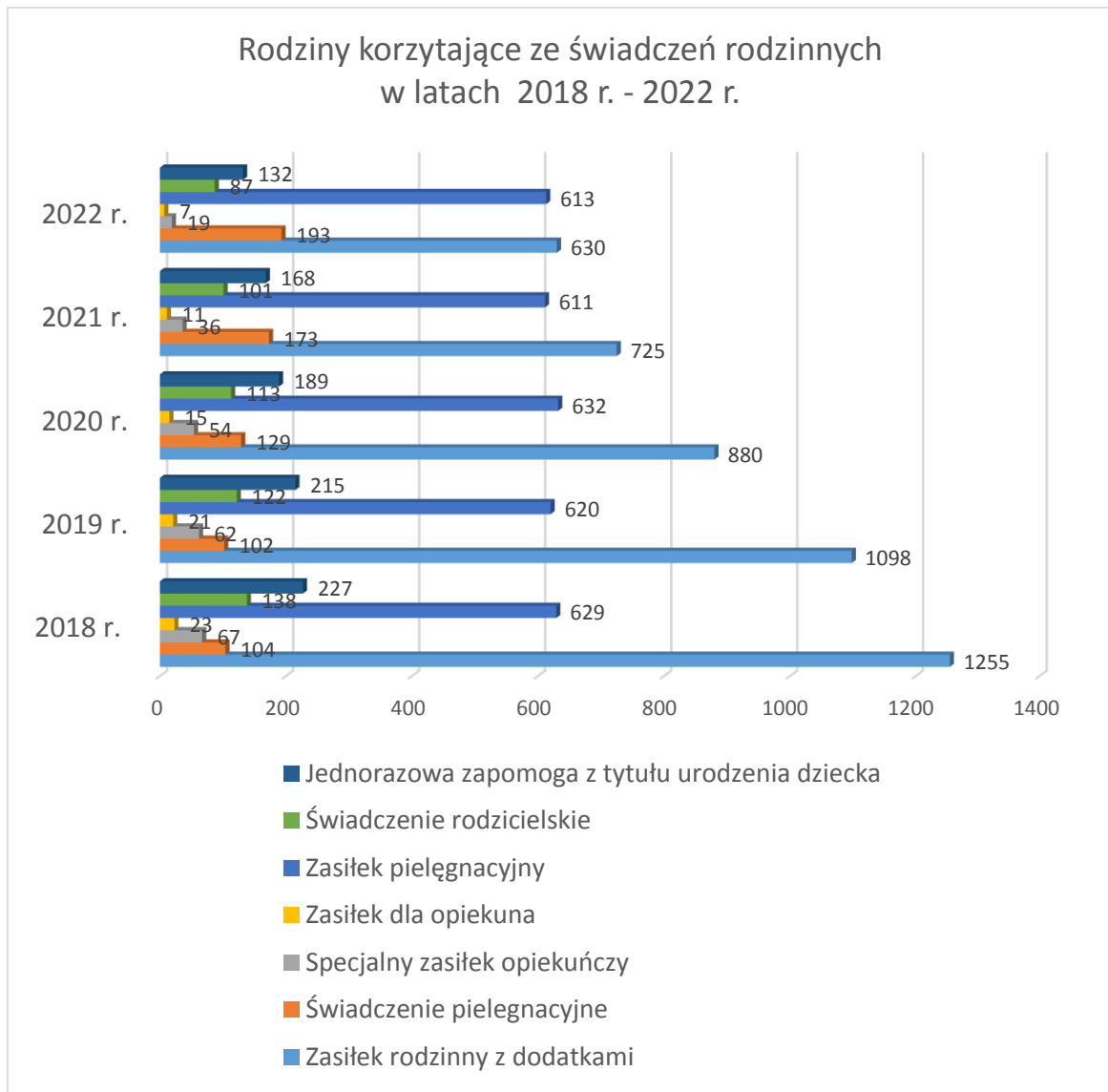
Odpowiedzią na potrzeby osób niesamodzielnymi i potrzebujących wsparcia, oferowaną przez CUS jest także praca socjalna. Należy ona do zadań własnych samorządu gminnego o charakterze obligatoryjnym i jest świadczeniem niepieniężnym. Jest świadczona osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód i nie wymaga wydania decyzji przez organ pomocy społecznej. Praca socjalna rozumiana jest jako zespół metodycznych czynności podejmowanych w określonym celu, świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, jak również w celu zapobiegania pogarszaniu się ich sytuacji. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywoływanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

W 2022 roku z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej skorzystało 120 rodzin, w tym 55 rodzin nie korzystało już z innych form wsparcia.

Wraz ze spadkiem liczby rodzin wymagających wsparcia zmniejszył się również zasięg oddziaływania tego rodzaju pomocy. Jeśli bowiem w 2018 r. w rodzinach objętych wsparciem ze strony placówki pomocowej było 1617 osób, to już w 2022r. było ich 1349. Tendencja spadkowa w tym względzie jest bardzo konsekwentna z wyjątkiem 2020 r., który był wyjątkowy z uwagi na zjawisko pandemii i związane z tym problemy natury zdrowotnej, ale także społeczno-ekonomicznej.

W przypadku, gdy środki finansowe i uprawnienia rodzin są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych. Świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi są finansowane ze środków budżetu państwa w formie dotacji celowej. Obecny system świadczeń rodzinnych funkcjonuje od 1 maja 2004 r.

Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego rokrocznie zmniejsza się. Spowodowane to jest niskim kryterium dochodowym kwalifikującym do zasiłku (kryterium to pozostaje niezmienione od 2016 r.). Na niezmienionym poziomie pozostaje liczba osób otrzymujących zasiłki pielęgnacyjne. Prawie dwukrotnie zwiększyła się liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne.

Wykres 4 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w latach 2018-2022 w GOPS / CUS Gminy Dębica, źródło: opracowanie własne.

CUS Gminy Dębica wypłaca również świadczenia z funduszu alimentacyjnego, których liczba rokrocznie zmniejsza się.

Biorąc pod uwagę powyższe dane należy podkreślić, że w przypadku działań placówek pomocowych miarą ich skuteczności jest zmniejszanie się negatywnych zjawisk, które sprawiają iż poszczególne osoby lub całe rodziny wymagają wsparcia natury społecznej. Podmioty takie są częścią większego systemu, przez co ich efektywność jest ściśle związana z makrospołecznym i makroekonomicznym otoczeniem. Zaprezentowanych danych nie należy odczytywać jako świadectwa kurczących się możliwości pomocowych ze strony instytucji publicznych, ale zmniejszającą się liczbą osób lub rodzin, które takiego wsparcia niezbędnie wymagają. Z drugiej

strony zauważalna jest duża grupa mieszkańców gmin, która nie może skorzystać z ustawowego wsparcia z uwagi na niespełnianie przesłanek np. przekroczenie dochodów. Sytuacja takich osób, obciążonych opłatami, kosztami leczenia, opieką nad zależnymi członkami rodziny, wychowującymi dzieci jest bardzo trudna i głównie do nich kierowany jest wprowadzony w 2022 r. system usług społecznych realizowany w ramach projektu „Centrum Usług Społecznych w Gminie Dębica - nowa jakość życia mieszkańców” finansowanego ze środków europejskich.

2.4. Sposoby promocji i informacji na temat działania Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.

Nowa instytucja – Centrum Usług Społecznych stwarza wyzwanie komunikacyjne. Buduje nową markę na rynku usług społecznych, jednocześnie definiując na nowo same usługi społeczne. To zmiana sposobu myślenia i działania w zakresie usług społecznych, tworzenia relacji społecznych, kompleksowego działania na zasadach partnerskich z innymi instytucjami i organizacjami.

Zarządzanie komunikacją jest jednym z kluczowym elementów koordynowania działań Centrum Usług Społecznych. Dlatego został opracowany odrębny program działań komunikacyjnych pomagający w budowaniu rozpoznawalności, a także kreowaniu pozytywnego wizerunku instytucji w społeczności lokalnej.

Promocja oferty Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica wśród mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji i organizacji jest realizowana z wykorzystaniem różnorodnych metod i form w tym w szczególności:

1. **kampanii medialnych**, których celem jest kreowanie wizerunku CUS jako instytucji otwartej na potrzeby wszystkich mieszkańców w zakresie usług,
2. **animacji lokalnych**, której celem jest współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi i liderami społecznymi w zakresie promocji CUS i usług społecznych,
3. **konferencji i spotkań promujących**.

Opracowując plan i sposoby komunikacji brano pod uwagę dane uzyskane na etapie diagnozy potrzeb i potencjałów społeczności lokalnej Gminy Dębica. Mieszkańcy Gminy deklarowali że wiedzę na temat spraw lokalnych pozyskują kanałami nieformalnymi (np. z własnych obserwacji, rozmów ze znajomymi, sąsiadami, członkami rodziny). Ważną rolę odgrywają media papierowe i elektroniczne, takie jak prasa lokalna lub regionalna, strona internetowa urzędu gminy, następnie lokalne portale internetowe (niezależne od samorządu terytorialnego), a także media

społecznościowe. W mniejszym stopniu uczestnicy pomiaru deklarowali czerpanie wiedzy na temat spraw lokalnych z bezpośrednich spotkań z samorządowcami lub urzędnikami miejscowych instytucji publicznych, z telewizji czy radia. Warto zaznaczyć, że korzystanie z różnych źródeł informacji jest uzależnione od wieku respondentów. Trzydziesto- i czterdziestolatkowie częściej niż inni wymieniali lokalne fora internetowe. Z internetowej strony urzędu gminy istotnie częściej czerpali wiedzę mężczyźni w porównaniu z kobietami.

W momencie opracowywania diagnozy poziom wiedzy (różnych grup) mieszkańców gminy Dębica na temat CUS był niewystarczający, dlatego wprowadzono szeroko zakrojoną akcję informacyjną przed wdrożeniem usług społecznych, podczas opracowywania programu usług oraz podczas jego realizacji.

Podczas opracowywania PUS przeprowadzono w 2022 r. **29 spotkań i konsultacji**. Natomiast w 2023 r. przeprowadzono **9 spotkań informacyjnych i sprawozdawczych**. Uczestnikami spotkań byli radni Gminy Dębica, liderzy lokalni, seniorzy, rodzice. Informacje o usługach przekazywane były za pośrednictwem lokalnych mediów, sołtysów i radnych, poprzez ogłoszenia parafialne – i ten sposób komunikacji z mieszkańcami okazał się bardzo skuteczny oraz umieszczane na stronach internetowych i FB urzędu i CUS. Informacje o realizowanym projekcie, usługach społecznych przekazywane były podczas gminnych uroczystości i imprez.

W listopadzie 2021 r. oraz listopadzie 2022 r. zorganizowano konferencje promujące idee Centrów Usług Społecznych i deinstytucjonalizacji podczas których przedstawiciele ośrodków pomocy z terenu powiatu dębickiego, radni, przedstawiciele służb pomocowych otrzymali wiedzę na temat działalności Centrów Usług Społecznych z terenów województw: podkarpackiego i lubelskiego.

W celu wypracowania trwałego i skutecznego modelu współpracy pomiędzy lokalnymi podmiotami zastosowano metodę wzajemnego informowania się o planowanych przedsięwzięciach, wzajemnego korzystania i użyczenia posiadanych zasobów, wzajemnej promocji. Taki model współpracy, sprzyja osiągnięciu efektu pozytywnej synergii i tym samym pełniejszemu wykorzystaniu potencjału i zasobów gminy Dębica.

2.5 Plan finansowy

Wdrożenie Centrum Usług Społecznych oraz wypracowanie modelu usług społecznych finansowana jest w całości z projektu „Centrum Usług społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój; Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W okresie realizacji projektu otrzymana dotacja będzie wyłącznym źródłem finansowania.

Planuje się, że na usługi społeczne wydatkowana będzie kwota:

1 888 000,00 zł

w tym zrealizowane zostaną usługi z zakresu:

- ✓ **Pobudzanie aktywności obywatelskiej**
- ✓ **Wspieranie rodziny i polityka prorodzinna**
- ✓ **Promocja i ochrona zdrowia**
- ✓ **Wspieranie osób niepełnosprawnych**

(z zastrzeżeniem, iż kwota może ulec modyfikacji w trakcie realizacji Programu Usług Społecznych).

Jednocześnie należy wskazać iż realizacja usług społecznych będzie się odbywała poprzez wyłonienie wykonawców w trybie ustawy prawo zamówień publicznych oraz samodzielnie przez Centrum Usług Społecznych gminy Dębica.

Rozdział III

Wyniki monitoringu

3.1. Zakres badań monitorujących.

Ważnym elementem zapewnienia wysokiej jakości usług społecznych jest prowadzenie ich stałej, regularnej ewaluacji. Ewaluację definiuje się jako „obiektywną ocenę projektu, programu, usługi lub szerzej polityki na wszystkich etapach wdrażania, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów.

Wdrażanie nowej jakości usług – Model CUS – podlegało monitorowaniu i testowaniu w trakcie trwania całego projektu, ponieważ jakość realizowanych usług ma wpływ na ich odbiór przez obecnych jak i przyszłych usługobiorców. Aby zapewnić jak najlepsze standardy świadczonych usług dostępnych w Centrum Usług Społecznych, analizowano, jakie usługi są przydzielane, które cieszą się największą popularnością, czy mieszkańcy wybierają pojedyncze usługi, czy raczej pakiety, wiązki usług.

Zespół - w skład którego wchodzi koordynator projektu, Koordynatorzy Indywidualnych Planów Usług Społecznych, OSŁ zbierali informacje i opinie mieszkańców gminy Dębica na temat usług społecznych, ich przydzielania i realizacji. Zwracano uwagę na sferę jakości proponowanych usług, tak aby w najwyższym stopniu zaspokoić oczekiwania mieszkańców, którzy mają zróżnicowane preferencje i potrzeby. Wraz z testowaniem usług pojawił się, również monitorowanie realizowanych Indywidualnych Planów Usług Społecznych. Poddano analizie, czy osoba zainteresowana jest zadowolona z doboru usługi, czy pakietu usług, czy może należy ją zmienić, zaproponować inną, w taki sposób, aby podstawą jakości wykonywanej usługi było indywidualne podejście.

Testowanie usług realizowane było poprzez odwołanie się do następujących źródeł informacji:

- ✓ informacje zwrotne od mieszkańców, którzy skorzystali z IPUS,
- ✓ informacje zwrotne os usługodawców,
- ✓ kontrole usługobiorców i wykonawców zleceń – wykonano 117 kontroli,
- ✓ okresowe podsumowanie – co 6 miesięcy,

Realizacja procesu monitorowania i oceny programu odbywa się w oparciu o następujące wystandaryzowane narzędzia.

NARZĘDZIA MONITOROWANIA USŁUG SPOŁECZNYCH

1. Ocena dokonywana przez odbiorcę usługi/przedstawiciela ustawowego odbiorcy, korzystającego z indywidualnych form usług społecznych (wypełniana po skorzystaniu z indywidualnej usługi).
2. Ankiety przeprowadzane wśród odbiorców ostatecznych usług społecznych o charakterze grupowym (wypełniane po skorzystaniu z usługi grupowej).
3. Kwestionariusze wywiadów ze specjalistami bezpośrednio świadczącymi usługi społeczne na rzecz odbiorców usług (w systemie kwartalnym).
4. Miesięczne raporty z monitoringu z realizacji usług społecznych i ich efektywności, opracowywane przez Koordynatorów Indywidualnych Programów Usług Społecznych oraz Organizatora Społeczności Lokalnej.
5. Raport cząstkowy oraz końcowy z przebiegu monitorowania wraz z wnioskami zawierającymi ocenę osiągnięcia celu programu wraz z niezbędnymi rekomendacjami.

Monitorowanie polegało w szczególności na analizie danych ilościowych (dane sprawozdawcze), jakościowych (ankiety, rozmowy) i finansowych gromadzonych w trakcie realizacji Programu.

Kluczowym założeniem ewaluacji jest dostarczenie nie tylko bieżących informacji na temat stanu realizacji usług społecznych, lecz przede wszystkim ocena rzeczywistych efektów podejmowanych działań. Główne badania ewaluacyjne prowadzone będą przez podmiot zewnętrzny, jednak zakłada się, że część tego rodzaju działań może być realizowana przez CUS (autoewaluacja). Wyniki ewaluacji zostaną wykorzystane do wprowadzenia niezbędnych korekt w tym procesie. Zaplanowano partycypacyjny model ewaluacji, polegający na włączeniu przedstawicieli różnych grup interesariuszy lokalnego systemu usług społecznych.

Kryteria ewaluacyjne:

Ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona w oparciu o następujące kryteria:

- **Adekwatność/trafność** – rozumiana jako ocena sposobu doboru zastosowanych instrumentów pod kątem realizacji celów lokalnego systemu usług społecznych (w tym rozwoju lokalnego i podnoszenia jakości życia mieszkańców), a także ocena związku między zdefiniowanymi celami a **realnymi potrzebami** w sektorze usług społecznych,

- **Użyteczność** - rozumiana jako ocena stopnia dostosowania działań do potrzeb odbiorców usług społecznych (czy przedsięwzięcia te odpowiadają realnym potrzebom grup docelowych),
- **Efektywność** - rozumiana jako relacja poniesionych nakładów do uzyskanych efektów (czy system usług społecznych przynosi pożądane efekty przy relatywnie niskich kosztach, czy koszty te nie mogłyby być niższe, dając porównywalne efekty?),
- **Skuteczność** – rozumiana jako stopień realizacji założonych celów,
- **Trwałość efektów** – rozumiana jako ocena, w jakim stopniu uzyskane rezultaty będą widoczne w dłuższej perspektywie czasowej (czy jest prawdopodobne ich długofalowe funkcjonowanie, od czego zależy trwałość uzyskanych efektów – czynniki sprzyjające i niesprzyjające trwałości),
- **Spójność zarządzania** – rozumiana jako ocena sposobu zarządzania systemem lokalnych usług społecznych, w tym struktury organizacyjnej CUS, komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej, sposobu podejmowania decyzji, współpracy między komórkami organizacyjnymi CUS, a także między CUS a pozostałymi interesariuszami systemu itp.,
- **Wartość dodana** – rozumiana jako wystąpienie innych niż założone efektów wynikających z funkcjonowania systemu lokalnych usług społecznych (pozytywnych lub negatywnych).

Proces ewaluacji będzie poddawany bieżącej analizie. W przypadku zasadności rozszerzenia pakietu monitorowania usług społecznych zostanie opracowany dodatkowe narzędzie wzmacniające proces ewaluacji.

3.2. Działalność CUS Gminy Dębica w opinii badanych odbiorców usług społecznych.

Badania przeprowadzono w okresie od 4 września 2023 r. do 20 września 2023 r. na próbie 486 odbiorców usług społecznych świadczonych przez CUS Gminy Dębica. Natomiast wywiady pogłębione w liczbie 15 sztuk przeprowadzono z lokalnymi liderami w dniu 18 września 2023 r. W efekcie powyższych zabiegów uzyskano łącznie 501 kwestionariuszy ankiet. Dodatkowo opinie na temat usług społecznych wyrazili pracownicy socjalni Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica.

Problematyka badawcza sprowadzała się do pięciu zasadniczych pytań badawczych:

- 1) Jak jest oceniana dostępność usług społecznych w kontekście powstania CUS Gminy Dębica przez odbiorców tego rodzaju usług świadczonych przez tę placówkę?
- 2) Jaka jest opinia odbiorców usług społecznych świadczonych przez CUS Gminy Dębica dotycząca pracowników tej placówki?

- 3) Jak jest postrzegana procedura kwalifikacji do usług społecznych przez odbiorców tego rodzaju usług świadczonych przez CUS Gminy Dębica?
- 4) Jaka jest opinia odbiorców usług społecznych świadczonych przez CUS Gminy Dębica dotycząca dopasowania oferty tej placówki do ich potrzeb?
- 5) Jakie są propozycje odbiorców usług społecznych świadczonych przez CUS Gminy Dębica dotyczące poszerzenia oferty pomocowej tej placówki?

Monitoring działalności CUS Gminy Dębica przeprowadzony za pomocą badań ankietowych pozwala stwierdzić, iż:

1. Przekształcenie w 2022 r. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy w Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica w opinii zdecydowanej większości badanych skutkowało zwiększeniem się dostępności usług społecznych (ok. 94%). Jedynie ok. 1% respondentów wyraziło w tym względzie przeciwny pogląd.
2. Przeważająca większość odbiorców usług społecznych uznała, że pracownicy CUS Gminy Dębica dobrze wywiązują się ze swoich obowiązków. Uzasadnieniem takiej konstatacji są opinie respondentów odnośnie do takich kwestii jak:
 - jakość świadczonych usług, z której zadowolenie wyraziło ok. 97% uczestników badań;
 - umiejętności organizacyjne pracowników CUS, które zostały docenione przez ok. 97 % respondentów;
 - terminowość świadczonych usług, którą pozytywnie oceniło ok. 98 % badanych.

Odbiorcom usług społecznych CUS Gminy Dębica przedłożono również do oceny takie aspekty dotyczące pracy wykonywanej przez osoby świadczące usługi społeczne na zlecenie tego podmiotu jak: cechy osób wykonujących wspomniane usługi (tj. empatia, komunikatywność, otwartość, życzliwość), ich rzetelność w odniesieniu do wykonywanych czynności zawodowych, ich wiedzę i umiejętności, a także ich zaangażowanie w wykonywaną pracę. Cechy osobowościowe współpracowników CUS Gminy Dębica prawie we wszystkich odpowiedziach zyskały dobrą ocenę (ok. 98%). Również kwestia zaangażowania tych osób w wykonywaną pracę jest dobrze postrzegana przez respondentów (ok. 98%). Także rzetelność w odniesieniu do czynności zawodowych zyskała dobry odbiór wśród badanych (ok. 98%). Dobrze oceniono również wiedzę i umiejętności współpracowników CUS Gminy Dębica (ok. 97%);

3. Większość uczestników badań przyznała, że procedury związane z kwalifikowaniem do usług społecznych są zrozumiałe (ok. 70 %). Przeciwnego zdania było jednak ok. 18 % respondentów.

Respondenci, którzy stwierdzili, że wspomniane procedury nie są dla nich zrozumiałe zostali poproszeni o to, aby wskazali co należałoby w tej kwestii poprawić. W tym kontekście zwrócono uwagę zbyt obszerną dokumentację i skomplikowane w opinii badanych wnioski kwalifikacyjne (odpowiedź: *zbyt dużo papierologii, za dużo podpisów, duża biurokratyzacja*). W opinii mieszkańców Gminy należy zdecydowanie zmniejszyć ilość dokumentów wymaganych na etapie rekrutacji do projektu oraz ilość wymaganych podpisów na listach obecności – w opinii badanych takie procedury są zbędne. Niestety dokumenty te w okresie realizacji projektu nie mogą zostać uproszczone ponieważ potwierdzają kwalifikowalność wydatków.

4. W opinii przeważającej większości respondentów oferta usług społecznych świadczonych przez CUS Gminy Dębica jest odpowiednio dopasowana do potrzeb mieszkańców Gminy Dębica. Uwzględnione zostały tu takie przejawy aktywności CUS jak: usługa asystencko-wspierająca (opiekunka), klub rodzinny, klub aktywności lokalnej, indywidualne poradnictwo psychologiczne, indywidualna terapia dla osób uzależnionych, mediacje rodzinne, terapia rodzinna i krótkoterminowa, indywidualne poradnictwo fizjoterapeutyczne, usługi pielęgniarstwa środowiskowego, usługa transportowa, działania podejmowane przez organizatora społeczności lokalnej (np. Akademia Zdrowia Latoszyn Zdrój, Akademia Wolontariatu, Korpus Wsparcia Seniora), usługa wytchnieniowa, Dzienny Dom Senior+ w Kochanówce. Jak pokazały wyniki badań zdecydowana większość respondentów stwierdziła, że wszystkie wymienione aspekty działalności CUS Gminy Dębica są dobrze dopasowane do istniejących potrzeb, przy czym w przypadku mediacji rodzinnych, terapii rodzinnej i krótkoterminowej, indywidualnego poradnictwa psychologicznego oraz indywidualnego poradnictwa dla osób uzależnionych około 20 – 25 % badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi

Szczegółowe omówienie wyników uzyskanych w ramach monitoringu zawiera Aneks – Załącznik 1 *Raport z monitoringu przebiegu testowania - ocena skuteczności i efektywności funkcjonowania CUS Gminy Dębica - wnioski z realizacji planu wdrażania CUS.*

3.3. Propozycje dotyczące poszerzenia zakresu działalności CUS Gminy Dębica.

CUS Gminy Dębica na bieżąco monitoruje realizację usług społecznych oraz zbiera opinie mieszkańców Gminy Dębica, którzy z tych usług korzystają. W wyniku tak prowadzonych monitoringów uaktualniono Program Usług Społecznych i wprowadzono w miesiącu wrześniu 2023 r. mobilną usługę transportową. Spotkania informacyjne i sprawozdawcze na które zapraszano radnych Gminy Dębica, sołtysów, lokalnych liderów pozwoliły wypracować sprawne kanały informacyjne dzięki którym informacja o usługach docierała do osób które nie korzystały np. z mediów społecznościowych.

Wśród propozycji dotyczących poszerzenia oferty pomocowej CUS Gminy Dębica oświadczano, że należy utworzyć wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego oraz w przyszłości położyć nacisk na wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych, pobudzanie aktywności obywatelskiej, usługę transportową. Ponadto wyrażono zapotrzebowanie na rozwijanie działań m.in. z zakresu promocji i ochrony zdrowia, wsparcia rodziny. Wszystkie te postulaty w ramach istniejących możliwości znajdą swoje odzwierciedlenie w zabiegach podejmowanych przez pracowników CUS Gminy Dębica, które to działania będą miały na celu utworzenie najlepszej i jak najbardziej dopasowanej do rzeczywistych potrzeb oferty usług społecznych.

Rozdział IV

Wnioski aktualizacji Planu Wdrażania

Budowanie nowej oferty pomocowej, jest procesem ciągłym i zakłada objęcie wsparciem zarówno osoby, które korzystały z usług pomocy społecznej jak i tych, które dotychczas tego wsparcia nie wymagały lub z niego nie korzystały. Nowe usługi mają charakter powszechny a ich realizatorami są podmioty zewnętrzne działające na różnych obszarach – pomocy społecznej, kultury, ochrony zdrowia, edukacji.

Zgodnie z przyjętymi założeniami projektowymi Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica stało się miejscem dostępu mieszkańców do wszechstronnej oferty usług społecznych. Działania CUS, zostały ujęte w programie usług społecznych i planie organizowania społeczności lokalnej, na podstawie diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej. Realizacja usług społecznych odbywa się w oparciu o zasadę powszechności, podmiotowości, jakości oraz współpracy z gminnymi jednostkami organizacyjnymi i spółkami, trzecim sektorem, grupami nieformalnymi oraz z podmiotami sektora prywatnego.

Powstanie lokalnej instytucji, której zadaniem jest zintegrowanie a następnie koordynowanie lokalnym systemem usług społecznych, wymagało wdrożenia nowego sposobu zarządzania CUS. Głównym elementem, definiującym zarządzanie Centrum, jest budowanie ze współpracownikami trwałych więzi, których siła opiera się na zaufaniu i długoterminowym współdziałaniu. Zmiana zasad oraz metod działania wymagała nabycia nowych umiejętności nie tylko przez dyrektora - menedżera ale i całą kadrę CUS. Profesjonalna wiedza, łączenie potencjałów i doświadczeń osób zaangażowanych we wspólne działania, sprawny przepływ informacji to tylko niektóre ważne aspekty zarządzania międzyorganizacyjnego i sieciowego.

Innym niezwykle istotnym elementem zarządzania w CUS jest sprawne informowanie o zakresie świadczonych usług. Ten szczególny rodzaj promocji działań obejmował przygotowywanie oraz realizację działań i programów informacyjnych na różnych płaszczyznach: w mediach, w tym społecznościowych oraz bezpośrednio w otoczeniu społecznym. Działania promocyjne, były skupione wokół informowania o prowadzonych działaniach, projektach, innowacjach i usługach. Jednym z kluczowych działań było przygotowanie i uruchomienie nowej strony internetowej CUS, opracowanie i dystrybucja ulotek. Regularne działania w tym zakresie skutecznie gruntowały opinię publiczną i wzmacniały społeczne wyobrażenia o instytucji, jej roli i usługach.

Celem rozwoju Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica, po okresie pilotażu, pozostaje trafne diagnozowanie i zwiększanie dostępu do usług społecznych, odpowiadających na zmieniające się potrzeby oraz koordynacja dostępnych usług społecznych wspierających mieszkańców Gminy Dębica.

Spis tabel i wykresów

1. Tabela 1 Realizowane cele, podejmowane działania i osiągnięte rezultaty w ramach realizacji projektu „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców”, opracowanie własne.....22
2. Tabela 2 . Rodzaj i realizacja usług społecznych w Gminie Dębica, źródło: opracowanie własne.....29
3. Wykres 1 Schemat organizacyjny Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica, opracowanie własne.....11
4. Wykres 2 Szkolenia pracowników Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica w latach 2022 – 2023; opracowanie własne.....19
5. Wykres 3 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2022 w GOPS / CUS Gminy Dębica, źródło: opracowanie własne na podstawie Ocena zasobów pomocy społecznej. Rok 2022, CUS Gminy Dębica 2022, s. 15.....35
6. Wykres 4 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w latach 2018-2022 w GOPS / CUS Gminy Dębica, źródło: opracowanie własne.....37

Aneks

Wymienione niżej opracowanie *Raport z monitoringu przebiegu testowania - ocena skuteczności i efektywności funkcjonowania CUS Gminy Dębica - wnioski z realizacji planu wdrażania CUS* z uwagi na swoją zawartość tematyczną, strukturą i objętością stanowi odrębną całość dołączoną do niniejszego dokumentu.

Załącznik 1 *Raport z monitoringu przebiegu testowania - ocena skuteczności i efektywności funkcjonowania CUS Gminy Dębica - wnioski z realizacji planu wdrażania CUS*

Raport

z monitoringu przebiegu testowania - ocena skuteczności i efektywności funkcjonowania CUS Gminy Dębica - wnioski z realizacji planu wdrażania CUS

wypracowany w ramach projektu
pn. „Centrum Usług Społecznych w gminie Dębica
-nowa jakość życia mieszkańców”

Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne
dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
działanie 2.8 Rozwój usług społecznych
świadczonych w środowisku lokalnym

Dębica, wrzesień 2023 r.

